

DE

časopis slovenskih delavcev

št. 32

Glavni urednik
Marjan Horvat

Odgovorni urednik
Ciril Brajer

Telefon: 313-942

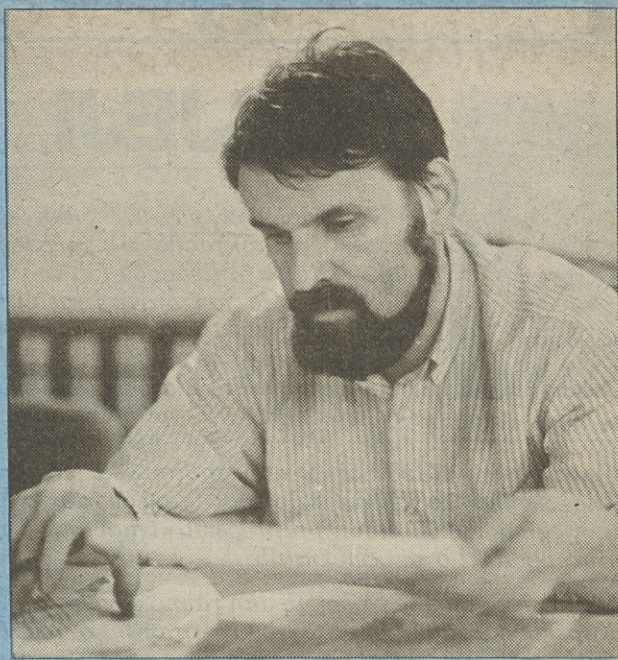
Naročnina in prodaja:
321-255

Telefaks: 311-956

Naslov: ČZP Enotnost,
Dalmatinova 4, Ljubljana

Rajko Lesjak:

Tudi Svobodni sindikati imamo program, pri katerem ne moremo popuščati. Tako trdi sekretar Svobodnih sindikatov in s številkami in argumenti dokazuje trdno hrbtenico Svobodnih sindikatov.

Ljubljana, 22. julija 1993, št. 32, letnik 52, cena 120 SIT

Dosjeji
**DANES JELINČIČ,
JUTRI MORDA
BUČAR, MORDA
ŠE KDO – KJE PA
SI PRAVNA
DRŽAVA?!**

stran 2

**KOVAČI IZ MUTE
ZAHTEVAJO
VEČJE PLAČE IN
LASTNINSKE
DELEŽE**

stran 6

**O POTEH
SLOVENIJE
V EVROPSKO
SKUPNOST**

stran 9

**HAMBURGER,
NE HVALA...**

stran 11

STANOVANJE POD MOSTOM:

Stanovanjska stiska je v Mariboru prisilila petčlansko družino, da si je poiskala streho nad glavo pod železniškim mostom. Iz dosedanjega stanovanja so družino vrgli na cesto, na listi čakajočih za socialno stanovanje pa je šele na 400. mestu... Več o tem na strani 11

Otroci so zamišljeni. Le kdo jim bo znal obrazložiti, zakaj je oče presežni delavec, zakaj ima mama nizko plačo... Komaj za preživetje.

DE, sreda 14⁰⁰

Obveščeni smo, da se pripravlja navodilo o valorizaciji listin za manj izplačne OD. Gre za predlog Svobodnih sindikatov, po katerem se bodo zneski na teh listinah povečali za rast drobnoprodajnih cen. S predlogom soglašajo tudi pristojni državni organi, zato bo navodilo objavljeno že v nekaj dneh.

Piše: Marjan Horvat

DOSJEJI

Najpogostejši pojav v novi slovenski »demokraciji« je sprenevanje. Kako bi drugače lahko imeovali to, da notranji minister in član komisije za nadzor VIS-a Ivan Bizjak ne zna nič povedati o poteh, po katerih prihajajo na dan dosjeji posameznikov. Tu ne more biti čudežev, ampak gre za povsem jasno neodgovornost služb in posameznikov, ki so prve dolžne skrbeti za ohranjanje človekovega dostojanstva, njegove identitete in preprečevati trgovanje z zapornimi podatki o posameznikih.

Dosje o Jelinčiču je prišel na dan ravno v času, ko naj bi skupščinski odbor za obrambo razpravljal o nekaterih pomembnih vprašanih strategije nacionalne varnosti in ko so nekateri člani tega odbora predlagali zamenjavo Jelinčiča kot predsednika. Da s tem sovpada tudi poskus obravnave pisma brigadirja Krkoviča predsedniku republike in njegova odklonitev odklonitve, je popolnoma jasno, pa naj si kdo še tako prizadeva »dokazovati«, da gre za slučajnost in ne namerno doziranje dosjejev o nevsčernih poslancih in ministrih. Ob tem je zanimivo, da se dosjeji niso pojavljali v predvolilnem boju. O Jelinčiču, ki je bil v svojih nastopih izrazilo nacionalističen in militarističen, bi tedaj javnost verjetno sodila drugače. Ker pa se je v svojem poslanskem delovanju precej odmaknil od sprva, tako je videti, le retorično desne opcije, je postal kamen spotike tistih, ki mu to spreobrnitev zamerijo, pa čeprav je v družbenem tkivu Slovenije v Slovenec zelo jasno zaznavna levosredinska in predvsem socialnodemokratska usmeritev in počutje.

Slovenska država je postala prozorna. Nobenih skrivnosti več nima. Kam pelje nenadzorovano odkrivanje dosjejev, ki očitno prihajajo iz tistih centrov, ki so po ustavi zadolženi za varnost ljudi in države? Bo pojutrišnjem odprt dosje Bučar, Rupel, Bavčar ali morda dosje kakega izmed bližnjih sodelavcev Janše, če že ne celo predsednika države? Nelagodnost, ki jo povzročajo politični intriganti v Sloveniji, se stopnjuje in dokazuje prestreljenost te družbe s strahom pred dosjeji – ki so lahko pravi ali pa tudi ne. Se bo vodstvo slovenske države vendarle že zavedelo, da gre za razkroj, za osebnostne maščevanja, ki služijo političnemu prestižu, za blatenja in hladnokrvno uničevanje človeka? Kateregakoli, če lahko mimo zakonov ali, bolje povedano, brez zakonodaje vsakdo brska po tvojih dosjeju. Novinarji so pri tem najmanj krivi. Dobijo jih, včasih morda malce tendenciozno tudi objavijo. Toda leglo zla ni v njihovih vrstah, temveč v organih, ki ne znajo zaščititi osnovnih informacij o ljudeh. Prav tu, čeprav na občutljivem področju, pa bi morali svoje povedati minister za notranje zadeve, minister za obrambo in bržkone tudi predsednik države. Prva dva zato, ker zbirata informacije vsak po svojih službah (če so to zasebni kanali, ki pravno niso verificirani, je še hujske), tretji pa tudi zato, ker naj bi bil med drugim moralna avtoriteta v slovenski državi, ki jo predstavlja navzven in znotraj.

NOVA KNJIGA ZALOŽBE ČZP ENOTNOST

RUDI ČAČINOVIČ:

MED DVEMA CERKVAMA

Zapisi dvakrat razočaranega vernika

Devetinsedemdesetletni avtor, znan slovenski publicist in diplomat v knjigi pripoveduje o svojem razočaranju najprej nad katoliško in potem še komunistično »cerkvijo« ter iskanju tretje, svoje poti. Zajema čas med vojnama, vključno s Hitlerjevimi napadom na Jugoslavijo.

Tudi naša mlada država danes išče novih, tretjih poti – med kapitalizmom in sistemom, od katerega se poslavljamo. Čačinovičevi Zapisi našo dediščino bogatijo z njegovimi pričevanji in spoznanji – dragocenim prispevkom za našo sedanost in prihodnost.

Knjigo lahko naročite na naslov: ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefon 321-255, 110-033. Cena je 1920 tolarjev.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) izvod(ov) knjige MED DVEMA CERKVAMA. Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika

1. naročeno bomo plačali v zakonitem roku
2. kot ind. naročnik naročam po povzetju

Naročeno, dne

Žig

Podpis naročnika

Kaj bi rada gospa Lučka Böhm?

»Kaj bi rada gospa Lučka Böhm« je pravzaprav ustrežnejši naslov tega pisma bralca na pisane omenjene gospe v prejšnji številki Delavske enotnosti pod naslovom »Kaj bi rad gospod Kopač?« Gospe Lučki Böhm sem se zameril, ker sem nasprotoval sprejetju sprememb zakona o zdravstvenem zavarovanju, po katerem naj bi se iz javnih financ pokrili tudi stroški prostovol-

nega zdravstvenega zavarovanja brezposelnim, ki so že več kot leto dni prijavljeni na zavodu za zaposlovanje. Argument ga. Böhm kot predstavnice predlagateljice zakonskih sprememb je bila socialna stiska tovrstnega sloja ljudi in pa dejstvo, da je predlog zakona podpisalo 26.596 članov sindikata oz. volilcev.

Zakaj sem zakonu nasprotoval, tega ga. Böhm ne pove. V svoji parlamentarni razpravi sem bil proti temu, da zakon z enim členom podre moderen koncept obveznega (solidarnostnega) in prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja, ki smo ga mukoma gradili več let. In kar me je še posebej zbadlo kot predsednika odbora za finance, je bilo dejstvo, da zakon ni imel predvidenih finančnih posledic. Obrazložitev zakona je bila napisana kot kakšen pamflet in

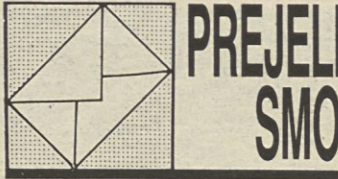
resnici na ljubo se ob upoštevanju parlamentarnega poslovnika (čeprav demokracija pomeni oblast ljudstva, mora imeti tudi nek red) predlog zakona sploh ne bi smel pojaviti na klopeh poslancev. Skratka, napisan je bil preprosto slampasto. To seveda ni krivda vseh tistih tisočev podpisnikov, ki pojma nimajo, kako mora izgledati zakon v parlamentarni proceduri, temveč je to krivda pisca, kar sklepam, da je bila ga. Böhm. O finančnih posledicah nas je npr. podučil na sami seji državnega zbora, že po uvodni besedi ga. Böhm, šele dr. Predan, poslanec Zelenih, ki je mimogrede predlogu zakona tudi ostro nasprotoval (kakor tudi vlada).

Kot rečeno, je bil predlog zakona napisan bolj kot pamflet ali kot poslanska pobuda in jaz sem ga v tem smislu tudi razumel kot

prestižno potezo v okviru sindikata, kar sem zelo nediplomatsko tudi povedal. Bolj kot pobudo predlog zakona po moje razumel tudi parlament, ki je predlog zakona zavrnil. Zagato je rešil poslanec Potrč, ki je predlagal sklep, s katerim smo vlado zadolžili, naj do jeseni razišče problem, ki ga je nakazal predlog zakona, in po potrebi pripravi svoje predloge. Tak sklep pa sem v svojem govoru tudi ob glasovanju podprl.

Ne vem, kaj bi z diskreditiranjem mene rada dosegla ga. Lučka Böhm? Morda, da vsakdo šari po javnih financah, kakor se mi zdi in da parlament sprejeto slabo pripravljene zakone? Tudi to se je že dogajalo v tej državi, a jaz sem temu vedno nasprotoval in bom tudi v prihodnje. In naj bo to odgovor na vprašanje »Kaj bi rad gospod Kopač?«.

Janez Kopač

Izjava medijem

V sobotnem Utrupu na TVS je bila predvajana tudi izjava državnega svetnika g. Gregorja Mikliča s seje državnega sveta prejšnji teden. Državni svetnik Gregor Miklič je v svoji izjavi navedel, da sem jaz izjavil naslednje: »da je še trimesečni odpovedni rok predolg, ker se delavci polenijo in odvajajo delati.« Pri tem je svetnik Miklič zaradi te izjave v negativno luč postavil še Liberalnodemokratsko stranko.

Izjavljam, da česa takega, kot je navedel državni svetnik Gregor Miklič, nikoli in nikjer nisem izjavil.

Gre skratka za popolno izmišljotino svetnika Mikliča, ki nikomur ne koristi, najmanj pa tistim, za katerih predstavnika se g. Miklič ima. Od g. Mikliča pričakujem demanti in javno opravičilo.

Janez Kopač

Predlagana zakonodaja ponovno zateguje pas tistim, ki so že sedaj na robu preživetja

Konfederacija Sindikatov delavcev zavodov Slovenije najostreje protestira proti predvidenemu radikalnemu krčenju socialnih pravic delavcev, ki ga predvidevata osnutka zakona o delovnih razmerjih in zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti.

Vsekakor podpiramo preprečevanje zlorab na področju socialnih pravic, nikakor pa ne moremo pristati na to, da se nadaljuje praksa vlade, ko ponovno zateguje pas tistim, ki so že sedaj na robu preživetja.

Vlado Republike Slovenije in državni zbor opozarjamo, da bi s sprejetjem osnutkov teh dveh zakonov, ki pomenita parcialno reševanje problemov, ponovno spodbudili delodajalce, da bodo reševali težave podjetij predvsem ali zgolj s čiščenjem stroška delovne sile.

Predlagamo, da Vlada Republike Slovenije pripravi celovite programske aktivnosti in cilje za učinkovito in hitrejšo sanacijo podjetij in gospodarski razvoj, ki bo omogočal odpravljanje zaskrbljujoče brezposelnosti ter zagotavljal primerno socialno varnost delavcev.

Janez Cirkvenčič, predsednik SI ZA

Predlagam!

– V želji za polno uveljavitev demokratičnih ustanov in vrednot;

– V skladu s smislom in besedilom 42. člena Ustave Republike Slovenije, ki poklicnim pripadnikom obrambnih sil in policije ne dovoljuje članstva v političnih strankah;

– V skladu z zahtevo po depolitizirani slovenski vojski in policiji;

– Opozarjajoč na prakso v drugih demokratičnih državah, ki sankcionirajo nezakonito vmešavanje poklicnih pripadnikov vojske in policije v politično življenje,

in
– V želji za čimprejšnjo odpravo nesporazumov in nasprotujocih si razlag o pravicah pripadnikov vojske in policije, ki ne pripisujejo k avtoriteti demokratičnih ustanov in obrambnih sil ter policije:

Sprejema
odbor državnega zbora Republike Slovenije za obrambo

Resolucijo
o nevmešavanju poklicnih pripadnikov vojske in policije v politično življenje

I.
Odbor državnega zbora Republike Slovenije za obrambo ob tej priložnosti poudarja nenadomestljiv prispevek pripadnikov slovenske vojske in policije k zmagi nad okupatorjem v vojni za neodvisno Slovenijo leta 1991. Odbor zato ponovno podčrta pomen dobre pripravljenosti obrambnih sil Republike Slovenije za zagotovitev nacionalne varnosti slovenske države.

II.
Odbor z zadovoljstvom ugotavlja, da se po demokratičnih spremembah v glavnem izpolnjujejo pričakovanja in zahteve za depolitizacijo obrambnih sil in policije, kot ogeljem kamnu demokratične države.

Zato odbor meni, da je potrebno izraziti zaskrbljenost nad vsakim dejanjem, ki bi ga bilo moč razumeti kot politizacijo obrambnih sil in policije.

III.
Odbor poudarja nesprejemljivost vmešavanja poklicnih pripadnikov obrambnih sil in policije v politično življenje in se zavzema za jasno določitev njihovih pravic na tem področju.

IV.
Odbor zato poziva in predlaga državnemu zboru Republike Slovenije ter pristojnim vladnim ministrstvom, da natančneje pravno uredijo vprašanje pravic pripadnikov obrambnih sil in policije glede njihovega sodelovanja v javnem, še posebno političnem življenju.

Borut Pahor,
poslanec, član odbora
za obrambo

Odprto pismo izvršnemu svetu SO Maribor

Neprofitne najemnine

Z novo uredbo Vlade Republike Slovenije (Ur. l. RS št. 36 z dne 3. 7. 1993) je na novo določen način oblikovanja stanovanjskih najemnin za neprofitna stanovanja za meseca julij in avgust 1993. Mesecna najemnina lahko znaša največ 2,9% vrednosti stanovanj na dan 17. 6. 1993.

V Mariboru je nekaj več kot 8.000 stanovanj v občinski lasti, vendar se število stanovanj z neprofitno najemnino, ki niso bila odkupljena, povzpne čez 20.000. Višina neprofitnih najemnin je po sedaj veljavnih uredbah Vlade RS v Mariboru že dosegla decembra 1992 2,65% vrednosti stanovanja. V skladu z uredbo je pripravljen predlog za zvišanje občinskih najemnin za 13% v juliju in 11% v avgustu, s čimer bi v Mariboru že dosegli najvišjo možno neprofitno najemnino, glede na metodologijo za oblikovanje najemnin v neprofitnih stanovanjih (Ur. l. RS št. 32/92).

Ugotavljamo, da se ponovno uveljavlja najvišja možna najem-

nina, ki omogoča normalno vzdrževanje stanovanj po metodologiji ministra za varstvo okolja in urejanje prostora. Istočasno se v Mariboru srečujemo s stanjem, ko več kot 27.000 zaposlenih v gospodarstvu prejme neto mesečno plačo manj kot 36.000 tolarjev; ko od 13.500 brezposelnih prejme le 4.800 brezposelnih v povprečju 20.000 tolarjev, ostali pa nič; ko ima 36.000 upokojencev povprečno izplačano 33.000 tolarjev pokojnine; in ko 1.900 občanov Maribora prejme denarni dodatek za preživetje. Vladna politika plač vztraja pri zamrzni pravi v gospodarstvu, istočasno pa je spustila z vjati cene. Dražijo se osnovni življenjski artikli, cene energije, storitev in zdaj še neprofitnih najemnin.

V Mariboru je še vedno praznih čez 60 socialnih stanovanj, ob dejstvu, da čez 700 družin čaka na dodelitev socialnega stanovanja, in ob napovedih, da bo obnovljenih 300 fasad hiš v Mariboru.

Izvršni svet SO Maribor je v lanskem letu izkazal svoj interes za socialno partnerstvo v zvezi z izhodišči za možno sodelovanje, ki smo jih pripravili v Svobodnih sindikatih Podravja. Stanarina za neprofitno stanovanje je nedvomno področje, na katerem bi lahko konkretno udeležili to socialno partnerstvo, pa do danes te priložnosti nismo imeli. Zato na ta način predstavljamo svoj pogled na oblikovanje neprofitnih najemnin.

Prepričani smo, da bo izvršni svet SO Maribor upošteval stanje v Mariboru, že doseženo višino neprofitne najemnine ter odločil, da ostane sedanja višina neprofitne najemnine veljavna še naprej.

METKA ROKSANDIČ, predsednica
Območnega sindikata Podravja

Stališča ZL do problematike vpisa na srednje in visoke šole

Pri razmišljanju o potrebah in možnostih za povečan vpis na srednješolske in visokošolske ustanove v Sloveniji ne izhajamo le iz izkazanih težav ob letošnjem vpisu, ampak predvsem iz prepričanja, da bi si lahko privoščila zavračanje mladine, ki se želi študirati, a ji to ni dano zaradi prostorske stiske. Ob prehodu v razvito tržno oz. informacijsko družbo bomo svoje potrebovali bistveno bolj kot denar, ki ga danes porabimo za vse drugačne namene, le za šolanje ne.

V okviru reševanja te problematike smo se, na pobudo Mladega foruma ZL, dne 20. julija 1993 srečali predstavniki Zveze dijakov Slovenije in Zveze gimnazijcev Slovenije na eni strani ter predstavniki vodstva in poslanske skupine Združene liste na drugi strani. Izmenjali smo tako stališča o vpisni problematiki, kot tudi o ostalih težavah dijaške populacije. Ob tem smo ugotovili, da se v marsikaterem vprašanju strinjamo, predvsem ko gre za zaščito socialnih pravic dijakov.

Mlači forum ZL pa smo pripravili naslednje predloge za povečanje vpisa na srednje šole in visoke šole ter zmanjšanja vpisnih stisk in travm, ki jih preživljajo tako otroci kot tudi njihovi starši:

Povečati je potrebno število vpisnih mest v štiri letnih programih, s posebnim poudarkom na povečanju števila vpisnih mest na gimnazijah. Seveda pa ob tem ne smemo zanemariti vprašanja ka-

kovosti posameznih šol, saj so različne že danes več kot očitne, še bolj pa se bodo pokazale čez dve leti, ob uvajanju eksterne mature. Nikakor ne moremo zagovarjati stališča, da se štiri letni programi in gimnazije odpirajo stihijsko brez ustrezne strokovne usposobljenosti učiteljev. Zato pozivamo Ministrstvo za šolstvo in šport, naj podrobno preuči možnosti na tem področju in določene spremembe pripravi še pred pričetkom naslednjega šolskega leta.

Večje število vpisnih mest na štiri letnih programih je možno pridobiti tudi z delnim ukinitvijo in skrajšanjem programov. Tu lahko do določene mere nadomesti izobraževanje, ki ga izvajajo organizacije, ki dobijo državne koncesije in s tem seveda tudi denar za financiranje standardnih programov.

Ob tem je potrebno nujno poudariti, da ne odpiramo uvajanja šolnin v srednje šole, vsaj ne za tisti del programa, ki je standarden za celotno populacijo.

Ponovno je potrebno razmisлити o odpiranju dislociranih enot visokošolskih zavodov, ki lahko postanejo tudi zametek bodočih novih univerz. Prihodnost visokošolskega izobraževanja v Sloveniji namreč vidimo tudi v odpiranju manjših kampusov v regionalnih središčih, ki bodo razbremenili obstoječe univerze in v slovenski šolski sistem vnesli novo dimenzijo ter nujno potrebno konkurenco.

Pomor rib v Kamniški Bistrici

Pomor večje količine rib v Kamniški Bistrici, na posočju od Viro do izliva Rače v Bistrico, se je zgodil v soboto, 17. julija zvečer. Tako je poročala osrednja TV Slovenija in navedla morebitnega krivca. To ni prvič; pred dvema letoma je prišlo do manjšega pomora rib, katerega povzročitelj je bila Papirnica Količevo.

Takoj nato je na TV Slovenija sledil demanti gospoda MEZGECA iz Papirnice Količevo in šele sedaj naj bi strokovnjaki inštitutov ugotavljali pravega krivca.

Člani SEG in ribiči iz Domžal so se odzvali na številne telefonske klice občanov, pregledali strugo in po sledovih emulzije prišli do kanala, ki vodi iz Papirnice Količevo. Na brežinah kanala se vidijo siva usedlina, po barvi in vonju strupenosti bi lahko bila le iz tehnološkega bazena papirnice. Papirnica Količevo ni vključena v domžalsko čistilno napravo in nima lastne čistilne naprave. Imajo le usedlnike in separatorje, ki zadržujejo le za njihovo dosedanje proizvodnjo, nikakor pa ne za novega italijanskega lastnika, ki uvaža celulozo (nekontrolirano in morda tudi zdravju škodljivo). Zaradi podobnega onesnaževanja okolja je bila zaprta Tovarna celuloze in papirja Medvode.

Slovensko ekološko gibanje zahteva:

1. da se čimprej odkrije povzročitelj onesnaženja reke in primerno kaznuje po novi naravovarstveni zakonodaji,

2. da Papirnica Količevo do konca leta 1994 zgradi lastno čistilno napravo ali se vključi v tisto pri Domžalah.

Če se ugotovi, da je povzročitelj Papirnice Količevo, je treba pogosteje kontrolirati in opravljati meritve njenih odtočnih industrijskih voda in zahtevati sanacijski program.

Ekološki pozdrav! Karel Lipič, tajnik IO SEG

Lokalna samouprava pred vrati (4)

Kaj bo država prepustila občini

Eno bistvenih vprašanj lokalne samouprave je, o čem bodo občine, ki so po slovenski ustavi temeljne oblike lokalne samouprave, odločale. Katere javne zadeve lokalnega pomena bodo lahko same urejale.

»Z razdelitvijo pristojnosti med državo in občinami niso zadovoljni v nobeni evropski državi. Še celo tam, kjer imajo zelo razvito lokalno samoupravo – denimo v Skandinaviji – želijo ljudje v lokalnih skupnostih več pristojnosti.« Pravi diplomirani sociolog Peter Hedžet iz Maribora, ki se ukvarja s vrsto let teoretično in praktično ukvarja s problemi lokalne samouprave. Dobro pozna tudi probleme delovanja sedanje in bivših mariborskih občin, ki se nenehno »ciklično« razdružujejo in združujejo.

Med lokalnimi skupnostmi državo povsod po svetu nenehno poteka nekakšen boj za pristojnosti oziroma za oblast. Tudi pri nas obstajajo dokaj različni pogledi na to, kaj naj bi počele občine. Tisti, ki bolj verjamejo državi kakor lokalni samoupravi, menijo, naj občine urejajo samo »nepomembne« lokalne zadeve, drugi pa bi radi videli, da bi imela občina čimveč pristojnosti tudi pri urejanju pomembnih vprašanj.

Pripravljavci novega zakona o lokalni samoupravi so predvideli naj bi občina opravljala več nalog. Tako naj bi »omogočala vse oblike gospodarskega razvoja občine« (na kakšen način bi to počela, je še velika uganka), v okviru svojih pristojnosti naj bi upravljala »lokalne javne službe«, urejala naj bi komunalne zadeve (gre za javno snago, za urejanje zelenih površin, za gospodarjenje s komunalnimi napravami in podobno), poleg tega pa naj bi tudi gradila, vzdrževala in urejala lokalne javne ceste, poti in druge javne površine. V soglasju z občino bi lahko država na občino prenesla tudi posamezne naloge iz državne pristojnosti.

Mestnim občinam več pristojnosti

Po novem naj bi imeli pri nas tudi tako imenovane mestne občine, ki naj bi imele več pristojnosti kakor druge občine. Tako je tudi povsod v razvitem svetu.

Pri nas naj bi mestne občine določale prostorski plan mesta in ga usklajevale s sosednjimi občinami, kamor se bo mesto širilo; urejale naj bi

mestni promet; zagotavljale naj bi delovanje kulturnih, znanstvenih, socialnih, varstvenih in zdravstvenih ustanov, pomembnih za širšo samoupravno lokalno skupnost ali za vso državo. Pripravljavci zakona menijo, da bi morale imeti mestne občine tudi pravico določati posebne davke v skladu z zakonom za opravljanje funkcij mesta. Kaže torej, da bodo imele mestne občine znatno večje pristojnosti kakor druge, manjše občine.

»V lokalni pristojnosti naj bodo tisti problemi, ki jih ljudje v lokalni skupnosti lahko sami rešijo, kakor hitro jih opazijo ali jih začnejo žuliti,« meni Peter Hedžet.

Tudi občina ni imuna pred birokratizacijo

»To pa bo še posebej težko v mestnih občinah, saj imajo posamezne četrti v mestih zelo različne probleme,« opozarja Hedžet. Nova naselja imajo popolnoma drugačne probleme kot staro mestno jedro, industrijske četrti drugačne kakor primestna področja in podobno. Zato tudi v mestih ni in ne bo mogoče vsega urejati enotno. Najpomembnejše je, da lahko ljudje pristojne organe lokalne samouprave pravočasno seznanijo s problemom, ki so ga začutili, in da nato sodelujejo pri sprejemanju odločitev o rešitvi problema in pri nadzoru uresničevanja odločitev. »Vedeti je namreč treba, da tudi občina ni imuna pred birokratizacijo, kar je treba imeti v mislih že pri ustanavljanju novih občin,« meni Hedžet.

V Mariboru so, kadar so bile občine manjše, problemi mnogo hitreje pripotovali od občanov do ustreznih občinskih organov. V eni izmed mariborskih občin pa problemi mnogih karejev in četrti zelo počasi potujejo ali sploh nikoli ne pripotujejo do občinskega parlamenta oziroma drugih občinskih organov. Ko se bodo oblikovale mestne občine, bo potemtakem še posebej treba gledati na obseg problema, ki jih je mogoče ažurno reševati.

»Če v Mariboru ne bi imeli Radia Maribor in njegovih kontaktnih oddaj, marsikateri problem sploh ne bi prišel do ustreznih organov,« pravi Peter Hedžet. Pravzaprav danes mediji veliko pomagajo ljudem pri opozarjanju na pereče lokalne probleme. Velikokrat šele potem, ko o težavah ljudi spregovorijo mediji, probleme opazijo pristojni v občini ali državi in jih vzamejo zares.

Tomaz Kšela

Gospod Lojze Peterle torej meni, da je Milan Kučan zadržan in da vsekakor ni nadstrankarski človek. Predvsem je zelo čudno, da zunanji minister Lojze Peterle za tuji tisk daje take izjave o predsedniku države. Seveda ima gospod Peterle, kot vsak drug državljani, pravico do svojega mnenja, ima ga pravico tudi izražati. Če gremo s to pravico do dna, jo ima pravico izražati svoje mnenje kadarkoli in kjerkoli. Druga reč pa je osebni občutek, da ne rečemo pretanjenost, pri izbiri časa in kraja za določene izjave. Človek se lahko gre mirno dret na ljubljansko Tromostovje, da je proti splavu, in vsi bodo razumeli, da le izraža svoje mnenje. Če pa bo šel isto stvar kričati pred vrata nadškofije ali stolnice, pa bo to neokusna provokacija. Ali pa, kak funkcionar se lahko odloči razlagati vesoljni javnosti, da mu sosed neusmiljeno krade hrške z drevesa; ljudje pa se mu bodo režali, češ naj to reč uredi vendar čez plot.

Gospod Peterle torej ima pravico do svojega mnenja,

Zadržan minister

pa tudi kakšno tankočutno dolžnost. So pa njegove kvalifikacije Kučana že same po sebi nadvse zanimive. Ker ni prav nič jasno, kaj pomeni biti zadržan, pogledajmo, kaj je z nadstrankarstvom, ki naj bi bila glavna predsednikova lastnost. Roko na srce, če bi hotel katerikoli predsednik biti nadstrankarski, bi si moral takoj zalepiti obličje čez usta ali pa izražati svoja mnenja kvečjemu o spolnem življenju zelnatih glav ob polni luni. Pa še tu bi trčil ob krščanske, liberalne in še kakšne protostozidarske domislice. In tako bi nadstrankarski predsednik moral denimo vsaj enkrat mesečno k maši, pri čemer mu tudi kakšno obhajilo s spovedjo ne bi ušlo, obenem bi moral stavkati skupaj s kmeti in se metati pred policijske brigadne, moral bi se po Gorenjski pretepati z Bosanci, ki ne znajo slovensko, in iti na pogreb Matije Mačka, moral bi grmeti za zaprtje nuklearke, obenem pa navijati za soške elektrarne. Če ne bi tega počel, bi bil zdaj zadržan levičar, potem zaguljen desničar, pa nevaren nacionalist in neosveščen ekolog. En teden bi ga imeli radi krščanski demokrati, naslednji teden bi ga ujčali v ljudski stranki, tretji bi bil nacionalistični junak in tako naprej, dokler ne bi vsi lepo prišli na vrsto, in stvar bi se začela znova.

Predsednik države torej ne sme imeti svojega mnenja, saj je jasno, da to ne more biti tako, da bi bilo hkrati zeleno, črno, rdeče in bog ve kakšnih barv vse. In v tem grmu tiči Peterleov zajec. Kučan ima pri ljudeh pač veliko ceno in lahko nanje vpliva, zato mu je potreben nagobčnik, če ne že obličje čez usta. Najlaže mu ga je nadeži za zahtevo po nadstrankarstvu.

Toda, predsednik države mora imeti svoje mnenje, pa naj bo levo ali desno. Državljeni imajo menda pravico zvedeti, kaj o tej in oni stvari misli njihov predsednik. Pa če je to zunanjemu ministru všeč ali ne.

arena

Kadar se vojaki začno vtikati v politiko, in to s kritiko politikov in politike najvišjega ranga, smo lahko prepričani, da se skoraj zagotovo pripravlja puč. Vojaki seveda. To pomeni, da so vojaki nezadovoljni, pomeni, da bi radi nekaj spremenili. Spremenijo pa lahko samo tako, da so »zraven«, ali še bolje, da imajo glavno besedo, če ne že edino, ki jo je treba ubogati.

Brigadir slovenske vojske Tone Krkovič se je torej lotil javne kritike politike, kar pomeni, da v slovenskem Pentagonu kuhajo nekaj velikega. Kuloarska šepetanja pravijo, da bo pre-

Prst previdnosti

lomni dan predzadnji julij. Ker pa bo takrat sejal državni zbor, se puča ni treba bati. Da pa bi utegnili priti do poskusov spodnašnja stolov temu ali onemu, ni prav nič nepričakovano.

Gospod Jelinčič, ki ga je narava obdarila s preveliko dozo previdnosti, je oni dan imel prav, ko je terjal, naj parlamentarni odbor za obrambo razpravlja o pismu brigadirja Krkoviča Kučanu in o vtikanju vojaka Krkoviča v politiko. Gospod Jelinčič tega ni zahteval samo zaradi načela, po katerem se vojaki nimajo kaj vtikati v politiko, ampak najbrž tudi zato, da bi morda nekaterim vojakom čisto konkretno stopili na prste, dokler je še čas.

Žal pa gospod Jelinčič ni uspel, saj ga je preglasovala složna desna opozicija s pomočjo krščanskih demokratov. Vsekakor je gospod Jelinčič poskusil in morda se nam bo po tej njegovi zahtevi še kolcalo. Če je bil velik del opozicije s krščanskimi demokrati tako zelo proti razpravi o razmerju med vojsko in politiko, je že vedel zakaj. Za vojsko bi bilo sicer nadvse trapasto trditi, da je in mora biti nadstrankarska. Dovolj je, da ni v rokah ene same stranke oz. da je stranke ne morejo podkupovati. Vojska pač mora delovati za obrambo države, pa naj so na oblasti rdeči, beli ali črni. Odkar pa je brigadir Krkovič, najbrž z vednostjo obrambnega ministra, napisal svoje politično pismo, seveda sploh ni gotovo, da se bo vojska obnašala v korist vseh.

Gospod Jelinčič je previden mož in je to nevarno dilemo hotel takoj razčistiti v parlamentu. Ker to ni šlo, lahko samo upamo, da ne bo prav parlament tisti, ki se bo moral ugrizniti ne v svoj jezik, ampak v svojo molčečnost. Ko je zavrnil Jelinčiča, je vsem vojakom odprl možnost za politizacijo, za vmešavanje v politiko, in ker je politika delanje oblasti, tudi za boj za oblast. Ker pa se vojaki učijo vojaških veščin, je jasno, kako se znajo boriti za oblast. Nemčija, Italija, Grčija, Argentina, Čile... so nam iz zgodovine nadvse poučni primeri.

Boža Gloda

MEŠETARJENJE

Slobodan Milošević je že dosegel večino ozemeljskih zahtev pri oblikovanju »velike Srbije«. Dobra tretjina ozemlja Hrvaške je danes dejansko povezana s Srbijo, jutri pa bo najbrž tudi vključena vanjo. Za takšno ozemeljsko razširitev je seveda Srbija morala plačati visoko ceno. Ekonomski embargo, čeprav ne popoln, jo je zelo prizadel. Najbolj drastično se to kaže v nepopisni superinflaciji in v resničnem gospodarskem kolapsu. Nadaljnjih posledic tega na razpoložene ljudi se »veliki voditelj« zelo boji in se zato sedaj zavzema za prenehanje vojaških spopadov in za prehod na pogajanja s predstavniki Hrvaške.

Franju Tuđmanu je jasno, da se Srbija ne bo umaknila z večine ozemelj Hrvaške, ki jih je okupirala. Za otvoritev pontonskega mostu je moral pridobiti poprejšnje soglasje predstavnikov Srbske Krajine. Na Dunaju pa so se pričela pogajanja med Zagrebom in Kninom, kar pomeni tudi formalnopravno priznanje dejanskega stanja. Izgubo velikega dela ozemlja Hrvaške skuša Tuđman nadoknaditi s pripojitvijo precejšnjega kosa Bosne in Hercegovine.

Spopad dveh ekstremnih nacionalizmov, srbskega in hrvaškega, naj bi se postopno končal na račun Bosancev oziroma Muslimanov. Vse govorenje o federativni ali konfederativni ureditvi Bosne in

Hercegovine je samo pesek v oči evropski in svetovni javnosti.

Tako velikosrbski nacionalisti na čelu z Miloševićem kot velikohrvaški nacionalisti na čelu s Tuđmanom so enotni v tem, da je republiko Bosno in Hercegovino treba enostavno zbrisati s političnega zemljevida. Mimogrede povedano, Tito je vsaj tri desetletja imel resne težave s tedanjimi vodilnimi političnimi strukturami v Srbiji in na Hrvaškem, ki so skušale uveljavljati svojo posebno prisotnost v Bosni in Hercegovini in te republike niso štele za enakopravne partnerja.

Sedaj očitno prehajamo v obdobje srbsko-hrvaškega mešetarjenja z ozemlji in njihovi prebivalci. Tudi v stari kraljevini Jugoslaviji so se srbsko-hrvaške konfrontacije reševale s pogodbami (»nagodbami«) na račun tretjih (primer sporazuma Dragiša Cvetković-Vladko Maček avgusta 1939 o reševanju »hrvaškega vprašanja« z ustanovitvijo banovine Hrvaške). Seveda bodo sedanja tajna pogajanja spremljali tudi vojaški spopadi. Oborožena sila in njeni okupacijski učinki bodo pomemben adut pri teh mešetarjenjih. Predvsem pa se bodo srbske in hrvaške vojaške sile osredotočile na Bosance (Muslimane), ki jih je treba dotolči, tako da bodo postali nepomemben dejavnik, ki srbsko-hrvaškim meše-

tarjem ne bo »mešal štren« pri ustvarjanju nove podobe tega dela Balkana. Pri vseh teh na-

klepih pa očitno oboji podce-
njujejo vitalnost Bosancev.

Jože Smole

PADALCI

Kultura političnega življenja pri nas je doživela epilog v sobotnem Dnevniku, ko je aforist Mitja Ciuha zapisal, da naj si politiki najdejo peskovnik za svoje igre izven meja Slovenije. Afere so nadomestile čas kislih kumaric in v tisk najde pot vse tisto, kar je sicer z zakonom o varovanju osebnih podatkov zaščiten. Vsak časopis živi od dela svojih ljudi in seveda od prodaje; to pa ne pomeni, da morajo vsi časopisi postati rumeni ali bulvarski. Povedano po domače: so časopisi, ki prenašajo črke in so časopisi, ki morajo biti na ravni obveščanja ljudi. Ne bi rad rangiral tiska, moram pa se upreti tistemu, kar posega v zasebnost človeka. Eno so Novice in drugo je Delo, tretje so drugi časopisi in potem je Kaj.

Kadar je treba prekriti kako afero, se pojavi nova. Je že res, da so odgovorni ljudje izpostavljeni javnosti, res pa je tudi, da imajo ljudje svojo osebnost, ki je samo njihova. Zato zares ni čedno mimo njih in njihove volje posegati vanjo in javno priobčevati zasebne zadeve. Če so storili kaj napak, je to stvar kazenske zakonodaje in ne časopisja in miselnosti, da je mogoče mimo sodišča in na njegov račun večati naklado in služiti. Stvar etike je to, osebne, profesionalne in uredniške.

Ni lepo spraviti se na pokojnega Matijo Mačka takoj po njegovem pokopu. Ni lepo argumentirati svoje mnenje z navajanjem vira informacije in zagotavljanjem, da ni ničesar pisnega. Ni lepo mimo pravosodnega sistema ljudi javno žigosati in si na ta način graditi novinarsko ime. Nismo pravna država, želimo pa to postati. In če je tako, gospodje novinarji, gradimo po svoji moči, saj nismo minerski vod! Dovoljujem vpogled v svoj doslej vsakomur, ki to želi. Tudi objavite lahko vse. Poklic ima etiko. Vsak človek je vreden človeškega dostojanstva!!!

Take so moje utrujene misli, čakajoč na dopust. Javil se Vam bom s Kolpe, spoštovani bralci, in Vam opisal, kakšno je življenje ob meji.

Milan Bratec

Svobodni Sindikati Slovenije

DE časopis slovenskih delavcev

Dalmatinova 4. 61000 Ljubljana

tel.: (061) 313-942
311-956
110-033
116-163

Tudi Svobodni sindikati imamo program, pri katerem ne moremo popuščati

Sekretar ZSSS Rajko Lesjak pričakuje, da bo vlada brzdala inflacijo. Če delavci dobijo bone namesto denarja, naj država razmisli, kako bi bilo, če bi namesto davkov dobila vzmetnice. Celó »hladni« Drnovšek bo težko dihal, če vlada ne bo pripravila zakona o kolektivnih pogodbah. Precej slabih direktorjev je že občutilo jezo Svobodnih sindikatov. Vsak minister za delo bi moral vedeti, da se s sindikati ne spleča kregati. Če bi Miša Molk postala ministrica za delo, bi hitro izgubljala popularnost. Pluralizem sindikatov naj se iznori, država pa naj izvaja zakon o reprezentativnosti sindikatov.

● **Plače v gospodarstvu in negospodarstvu so v bistvu zamrznjene s predpostavko zelo nizke inflacije. Kako boste v Svobodnih sindikatih delovali, če bo poleg kruha, mesa in mleka podražen tudi bencin, ki neposredno vpliva na cene na drugih področjih? Zdi se, da so pod nadzorom le plače in da lahko nove višje cene porušijo krhko socialno ravnovesje?**

Za lažji pogovor in za vse nadaljnje trditve, dovolite nekaj podatkov:

	bruto	neto
– v gospodarstvu	65.737	40.830
– v negospodarstvu	88.905	54.178

Če bodo držale prognoze ekonomske politike za leto 1993, bo po naših ocenah letošnja inflacija znašala okoli 25-odstotkov. To pomeni – s predpostavko, da se ne uporabi eskalacijska klavzula – da se realne plače v primerjavi z lanskim letom ne bodo zmanjšale. V primeru večje mesečne inflacije in padca realnih osebnih dohodkov glede na 1. 6. 1993 za 15 odstotkov pa se bo avtomatično uporabila eskalacijska klavzula, plače pa se bodo uravnale z življenjskimi stroški. Če je prej omenjeni padec zatečene realne ravni plač prispevek delavcev in sindikatov k stabilizaciji, pričakujemo ukrepe vlade za brzdane inflacije in zlasti učinkovite ukrepe za znižanje obrestnih mer ter davkov in prispevkov, ki že neverjetno in nevzdržno obremenjujejo plače. Le tako bodo ustvarjeni pogoji za gospodarsko rast in s tem izhod iz krize.

V socialnem paktu, ki je po podpisu splošnih kolektivnih pogodb nujnost, smo predlagali in bomo vztrajali, da se podražitev kruha, moka, olja, sladkorja in mleka takoj in ne glede na eskalacijsko klavzulo prenese v plače delavcev.

Najtežje je zagotovo za delavce z najnižjimi plačami. Naše ocene kažejo, da okoli 5,4 odstotka delavcev v gospodarstvu (okrog 30.000 delavcev) prejema plače, manjše od 80 odstotkov izhodiščne plače. Te plače po splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo niso omejene, zato bomo storili vse, da se ustrezno povečajo do dogovorjene meje.

● **Z novo splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo je bilo dogovorjeno, da naj bi delavci dobili 18. v mesecu vsaj zajamčene OD. Se je to julija zgodilo?**

Problem zamujanja z izplačili in dejstvo, da se to dogaja v podjetjih z nizkimi plačami, nas resnično najbolj skrbi; pri teh delavcih so socialne stiske največje. Res je, da po naših podatkih neredno (do konca meseca za pretekli mesec) prejema plače okoli 30.000 delavcev. To pa se dogaja v istih podjetjih v delu gospodarstva. Ocenjujemo, da bi v skupni akciji z delodajalci in s programiranjem likvidnostnih razmer v podjetjih ta vprašanja bistveno lažje reševali. Velik problem je tudi dokaj slab likvidnostni položaj v podjetjih. Tako je v preteklosti nekaj nad 2200 podjetij v gospodarstvu, v katerih je zaposlenih okoli 33 odstotkov delavcev v gospodarstvu, imelo žiro račune blokirane več kot pet dni.

Prvi preizkus uspešnosti oziroma neuspešnosti na tem področju bo že ta mesec. Od stanja in ugotovitev pa bodo odvisni naslednji ukrepi Svobodnih sindikatov Slovenije.

Kaj bi bilo, če bi delavci v podjetjih namesto davkov in prispevkov odvedli del svojih izdelkov, tako recimo, kot dobijo delavci ponekod del svoje plače v izdelkih podjetja in bonih? Kako, mislite, bi reagirala država, če bi namesto denarja dobila jogi vzmetnico?

● **Skupaj z Gospodarsko zbornico ste ob podpisu kolektivne pogodbe zahtevali razbremenitev plač. Se vam zdi, da je vlada pripravljena na krčenje potrošnje v državotvornih in represivnih ministrstvih, ob tem ko je že pripravila predloge za zmanjšanje socialnih pravic?**

Če izhajamo iz majske analize, je zaenkrat nekaj skromnih ukrepov vlade na tem področju. Moramo pa opozoriti, da ne bomo podpirali vladnih ukrepov, ki bi javno porabo zniževali le na podlagi krčenja delavskih in socialnih pravic. Ukrepi za znižanje javne porabe pa so ekonomsko utemeljni in nujni, saj je obseg rasti sredstev javne porabe v letošnjih štirih mesecih realno presežal maso neto plač v gospodarstvu. Zato bodo naše aktivnosti, skladno s podpisanim dogovorom ob podpisu splošne kolektivne pogodbe, še naprej usmerjene v zniževanje javne porabe, predvsem na račun zniževanja porabe državnih organov.

● **Ob podpisu kolektivne pogodbe ponovno zahtevate tudi zakon o kolektivnih pogodbah. Ta zakon zahtevate že dve leti in vlada kljub temu z uresničitvijo te zahteve zavlačuje. Ali upate, da se bo vlada tokrat odzvala?**

Ko gre za delavske oziroma socialne pravice – ali za njihovo ohranitev ali »zvišanje« – ima vlada pri vseh zakonih zategnjeno ročno zavoro. Vsa zadnja leta se neprenehoma zmanjšujejo pravice iz dela in delovnega razmerja ter njihov obseg, bodisi da gre za sistemske rešitve ali pa za interventne predpise. In tako urke-pajo vse slovenske vlade zadnjih let! Če bi pri nas veljale drugačne manire, ko se sklenejo pogodbe in pri njihovem izvajanju morda celo tega zakona ne bi potrebovali. Ker pa žal ne velja, da je sklenjeno treba izvajati, ampak se zakoni kršijo, kakor komu paše, in se nič ne sankcionira in kaznuje, je ta zakon potreben. Prevelika ignoranca bi bila s strani vlade, da se ne odzove z zakonom. Vsi sindikati v slovenskem prostoru bi jo stisnili za vrat. Verjamem, da bi celo »hladni« Drnovšek težko dihal.

● **Podobno so ravnali tudi drugi sindikati. Nam se zdi, da stavka pogosto ne more dati tistega, česar ni. Ali lahko ob črnih scenarijih, in ko bo padal družbeni proizvod, pričakujemo večje stavkovno gibanje, tudi spontane in gladovne stavke?**

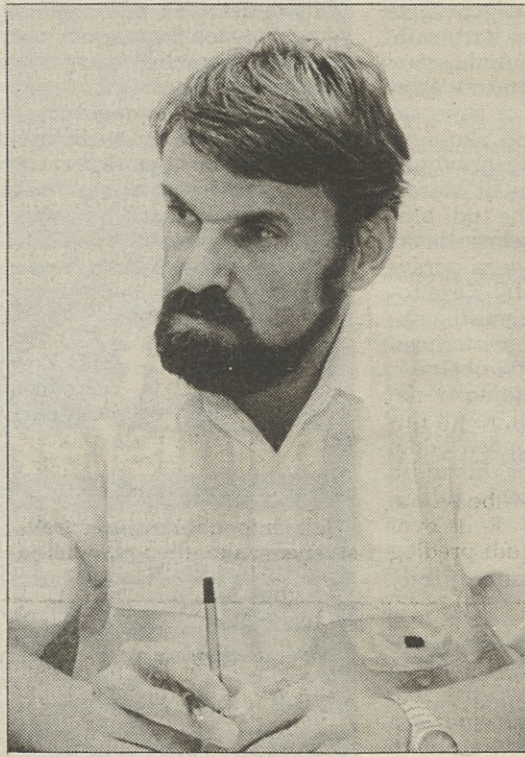
Družbeno, politično in socialno ozračje je pregreto že skoraj do tališča. Pravzaprav se vse že punta. Stavka delavec, stavka učitelj in državni uradnik, stavka zdravnik, punta se kmet, tudi s policisti ni nič drugače, samo s to razliko, da se stvari časovno različno odvijajo. Eni so to že počeli, eni to počnejo in še bodo, nekateri pa so »puntanje« odložili na jesen.

Ali je kdo že pomislil, da bi se zaradi kakšnega spleta okoliščin vse zgodilo na isti dan? Pa ne samo to, ali je že kdo pomislil, kako bi se vse skupaj nadaljevalo in kako končalo?

Si znamo predstavljati delavske stavke v tovarnah in na ulicah, kmečke blokade cest, in če se tem pridružijo še tovarnjakarji in železničarji pa vse do policistov in carinikov? To bi bila družbena, politična in socialna katastrofa. In zgodilo bi se na točki in v času, ko je zaupanje v institucije sistema na najnižji stopnji in ko je bitka za politično in ekonomsko moč in prevlado neizprosna, ko je gospodarstvo na psu in temu primerno tudi socialno stanje v državi.

Da vlada in vladna interesna zveza stvari čedalje manj obvladuje, je iz vsega tega logično; in če bi se odgrnile še zavese, kaj se dogaja za kulisami in zakaj komu »paše« ta in ona afera, bi lahko sklepali, da se vladati za ljudstvo in v njegovem interesu ne da.

Pa to ni toliko problem sindikatov. Problem je to, da ga vsi ti silijo, kako naj razume in mora razumeti eno samo stisko in problem države, in da naj sindikat že enkrat te probleme razume in jih dopove delavcu. Ta mora pa tako in tako vse razumeti in sprejeti. Po pravilu pa se uspešna zgodba oziroma dopovedanje delavcu začne takole: izgubili smo trge, tam, kjer pa smo, smo predragi, za to so krive vaše plače, delovnopravne in socialne

Rajko Lesjak odgovarja na vprašanja Delavski enotnosti

pravice so previsoke in niso pokrite z denarjem, nova država je draga in potrebuje davkoplačevalce, neznana lastnina je ovira za podjetništvo in učinkovito gospodarstvo, še vedno je preveč zaposlenih, javna poraba je res prevelika, a je ne moremo zmanjšati, itd. Zaključiti pa se tako, da vlada vodi konsistentno stabilizacijsko politiko, da ima program, in tu popuščanja ni in ga ne bo. Tudi Svobodni sindikati Slovenije imamo za delavce program in tudi z naše strani ni popuščanja.

Temeljno načelo delovanja Svobodnih sindikatov Slovenije je bilo vedno, da smo kooperativni socialni partner. To smo dokazali že ničkolikokrat. Naš cilj je bil vedno in je, da se o delavskih problemih pogovarjamo kot enakopravni in enakovredni socialni partnerji. Naši predlogi niso bili in niso nič nemogočega, ampak so povsem normalne zahteve. Za stavke, kot skrajno sredstvo sindikalnega boja, smo se odločali le takrat, ko smo bili trdno prepričani, da imamo prav, in ko v institucijah sistema za naše predloge in zahteve ni bilo poslušnosti ter ko nas niso sprejemali kot enakopravne partnerje – na katerikoli ravni že.

● **Nekateri menijo, da Svobodni sindikati preveč pritiskate le na vlado, ne pa na slabe in nesposobne direktorje, ki si za slabe rezultate gospodarjenja jemljejo visoke plače. Se strinjate s kritiki?**

Ko gre za delavska vprašanja in njihove stiske, pritiskamo na vseh straneh, od direktorja podjetja do zbornice in vlade. Precej slabih direktorjev je občutilo jezo Svobodnih sindikatov Slovenije. In prav je tako. Je pa morda res, da po njih ne tolčemo kar povprek, enako po dobrih kot po slabih, sicer so pa sindikati ogle-dalo družbe in podjetja.

● **Ministrica za delo je nedavno povedala, da ob pripravi zakonov in drugih predpisov nimajo časa za usklajevanje s sindikati. Dejala je tudi, da je takrat, ko gre za predpise, ki so neugodni za delavce, za sindikate celo bolje, da niso udeleženi. Kaj mislite o njenih izjavah?**

Kaj govori ministrica, mora skrbeti predsednika vlade, za izjave pa tako sama odgovarja in občuti posledice.

Vsak minister za delo bi moral vedeti, da so sindikati zadnji, s katerimi se spleča skregati. Nasprotno, oblikovati bi si moral svoj lobi s sindikalnimi voditelji.

O socialnem paktu, o socialnem partnerstvu pa samo tole: toliko govorimo o tem, da se že sliši kot stara lajna, in toliko smo konkretnega naredili, da je vse to bolj oddaljeno od delavcev oziroma od življenja, kot je raj vernikom. Samo še tole: o tem se je precej govorilo pred volitvami in takrat, ko so naši oblastniki potovali v Evropo oziroma njihove institucije zagovarjati človekove pravice in svoboščine. Sicer pa, če bi za to namenili delček časa (da o sredstvih

ne govorim), ki ga namenjajo vsem aferam, preiskovalnim komisijam vseh sort in drugim strankarskim združbam, bi bilo socialno partnerstvo že uhojeno.

● **Ministrica za delo, ki je članica Združene liste socialnih demokratov, hvalijo zlasti tiste, ki jim pomaga z denarjem za plače in premoščanje likvidnostnih težav. Kako ste z njenim delom zadovoljni v Svobodnih sindikatih? Bi bilo Svobodnim sindikatom lažje, če bi bila na tem mestu oseba iz druge stranke?**

V vladi in ob ministrih, kakršni so, ter ob poslancih ala Kopač mora biti minister za delo namazan z vsemi sortami žavb, in ministrica je s temi žavbami namazana. Služila je že v treh vladah. Če z denarjem rešuje delovna mesta in podjetja, je dobro; dobro je tudi, da pomaga pri izplačilih plač delavcem. Kdo pa jo zaradi tega hvali, je drugo vprašanje; gotovo delavcu veliko pomeni, če dobi plačo do 18. v mesecu. Če bi mi ob vprašanju ponudili še ime novega ministra, bi se o tem lažje izjasnil. Tudi če bi bila to Miša Molk, ne bi bila bolj priljubljena. Po lojtrci najbolj priljubljenih bi pridno skakala količek za količkom navzdol.

Ko bomo Svobodni sindikati Slovenije zadovoljni z delom ministra za delo, bo nekaj narobe z nami ali pa z ministrom.

● **Svobodni sindikati ste podpisali kolektivno pogodbo kljub začetnim in ostrim nasprotovanjem nekaterih sindikatov in nekaterih območnih organizacij iz svoje sestave. Nam se zdi, da ste se s kompromisom ob podpisu pravzaprav izognili razsulu organizacije in da ste sindikatov dejavnosti omogočili, da se glede na svojo moč postavijo z novimi, boljšimi kolektivnimi pogodbami.**

V ZSSS ni tako kot pri drugih, da glava družine udari po mizi in so vsi v enakih uniformah in enakih misli, idej, pogledov in stališč. Ta uniformiranost ima sicer na kratek rok malce prednosti, za nekoliko daljše obdobje pa je to katastrofa za organizacijo. Pri nas so sindikati dejavnosti in območne organizacije v večini polnoletne. Sindikati dejavnosti imajo svojo programsko politiko in statute, enako velja za zvezo in vsi odgovarjajo članstvu. In zastaviti podpis za tako številno članstvo je povsem drugačna odgovornost in obveznost kot drugod.

Za različne interese pri nekaterih vprašanjih, ki so legitimni in objektivni ter realni in so očitno sopotniki ZSSS, je kompromis pri takšnih vprašanjih največji domet organizacije.

In dokler ostaja volja, politični posluš, strokovni argument, odgovornost sindikalnih funkcionarjev, pripadnost k organizaciji, je vprašanje razsula povsem neaktualno. In biti povezan v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije, pomeni biti svoboden.

Je pa res, da je težko krmariti čoln, če ga kdo stalno navrtava. Potniki, ki se s tem čolnom peljejo, pa ne vidijo bitke med krmarjem in tistim, ki pridno vrta v čoln. Ali pa še drugače: težko je dirigirati orkestru, kjer vsi želijo igrati prvo violino.

Pri nas ni ne eno ne drugo v ospredju, zato smo to, kar smo – Zveza svobodnih sindikatov Slovenije.

● **Ob podpisu nove splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo je predsednik Neodvisnosti dejal, da je podpis dokaz izboljšanja midsindikalnega sodelovanja. Se strinjate s to oceno?**

Za kakšno celovito in resno oceno sodelovanja in spoštovanja ter poštenja – to pa je nujno in pogoj med sindikalisti – se ta trditve žal ne izide.

Če bi bilo pri podpisu splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo malo več »ljubeznivi«, bi nekako držalo, s to pripombo, da so imeli nekateri sindikati pač svoje interese in razloge za podpis.

Interes za tiste, za katere ta pogodba je, je bil njihov, recimo, zadnji interes. Sicer pa, želeli smo pluralizem sindikatov, pustimo ga, da se iznori. Vsaka stvar »paše« v neko obdobje. Tisti sindikati, ki so klicali in želeli zakon o reprezentativnosti sindikatov, bi ga danes najraje globoko zamrznili. Zakon je tu, za pravno državo se spodobi, da ga dosledno izvaja.

Napoved zmanjšanja socialnih prejemkov

Po sklepu vlade je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve oblikovalo posebno delovno skupino, ki analizira področje socialnih prejemkov in pripravljala ukrepe za njihovo racionalizacijo. V tej skupini sodelujejo poleg strokovnjakov ministrstva tudi ugledni znanstveniki različnih nevladnih ustanov. O načrtih in prvih rezultatih dela delovne skupine je ministrica za delo **Jožica Puhar** ta teden seznanila predstavnike sindikatov podpisnic splošnih kolektivnih pogodb. Na pogovoru sta bila tudi vodja delovne skupine **Polona Bobnar** in vladni analitik **Dušan Kidrič**.

Nekateri rezultati dela te delovne skupine so prišli v javnost skupaj s predlogom ministrstva za delo za spremembo dveh zakonov. Gre za zakon o spremembah zakona o zaposlovanju za primer nezaposlenosti, ki je zlasti v sindikatih povzročil ostre reakcije. Gre tudi za zakon o spremembah zakona o delovnih razmerjih. Predstavniki ministrstva so povedali, da so predlagane spremembe teh zakonov tudi rezultat dela instituta za makroekonomske

analize, ki je objavljen v takimenovani spomladanski oziroma »majski« analizi. V delovni skupini pripravljajo tudi novo košarico življenjskih stroškov, ki bo uporabljena pri ponovni določitvi praga socialne varnosti. Tudi v tej delovni skupini nastajajo predlogi sprememb na davčnem področju. Razmišljajo o tem, da mora biti vsako delo enako drago in zato bo tudi pogodbeno delo obdavčeno enako kot redno. V delovni skupini je nastal tudi predlog

za sprostitev moratorija glede ustanavljanja invalidskih podjetij. Kot so povedali Jožica Puhar in njeni sodelavci, mreža socialnih ustanov več ne bo le državna, bo pluralna in bo omogočala tudi delo zasebnikom in različnih organizacij. **Državna naloga bo le izvajanje minimalno dogovorjenega programa.** Dušan Kidrič je povedal, da se morajo socialne pravice ljudem kar najbolj prilagajati in to bo veljalo tudi za reveže, čeprav jih uradno uporabljajo te oznake lahko prizadene.

Socialne pravice, ki jih je zdaj 61, pa mora politika določiti tako, da bodo enako dostopne vsem interesentom. **Velik problem bodo pokojnine, ki mladi generaciji nalagajo preveliko breme.**

Izkušnje ob novem zdravstvenem zakonu pa po mnenju

delovne skupine kažejo, da se Slovenci ne nameravamo odreči celovitemu sistemu socialnega zavarovanja.

Jožica Puhar in njena sodelavca so to povedali za uvod v pogovor, na katerega so prišli le predstavniki nekaterih sindikatov. Dodali so, da se je treba izogniti politizaciji razprave in temu, da bi o teh zadevah politiki nabirali točke. Kljub tem opozorilom so sogovorniki iz sindikatov povedali nekaj svojih misli in nekatere od teh objavljamo:

Franjo Krsnik: »Ko podjetja v lasti sklada ustanovljajo invalidska podjetja, verjetno na ta način rešujejo le svoj problem presežnih delavcev. Bojim se, da bodo v novih podjetjih zelo ogroženi, saj bodo le-ta odvisna od trga. Eden od takšnih primerov je Metalplast iz Ruš.«

Boris Mazalin: »Zdi se nam, da se vlada otresa odgovornosti za celovito socialno varnost in jo prelaga na druge nosilce. Prav bi bilo, da čimprej dobimo celovite rezultate dela delovne skupine.«

Miloš Svanjak: »Zaposlovanje po pogodbah bo težko nadzirati, ker država nima pravih nadzornih služb.«

Vinko Kastelic: »Po nekaterih predpisih sklepamo, da država uvaja sistem, ki bo vplivnim družbenim skupinam omogočal posebne ugodnosti. Nov zakon o sodiščih omogoča sodnikom, da se upokojijo z 20 leti delovne dobe in dobijo polno pokojnino. Tudi kmetje so v položaju lastnikov, in zato ni prav, da delojemalci financirajo njihovo socialno zavarovanje. Pri nas je obdavčeno le delo, ne pa premoženje in siva ekonomija.

Zdi se, da vlada vse to počne zato na ta način, ker nima konsistentnega sistema, ki bi ustrezal ustavni koncepciji naše države. Ravnotežje na socialnem področju je težko doseči, ker liberalni demokrati uveljavljajo kapitalizem 19. stoletja, Združena lista nima pravega koncepta in ker krščanski demokrati stojijo le ob strani.«

Brane Mišič: »Položaj je zapleten zaradi izjemno velikega medsebojnega nezaupanja, ki duši napore za rešitev. Pravni nered meji v Sloveniji na anarhijo. Svobodni sindikati smo se izrekli o spremembah obeh zakonov. Pri košarici življenjskih stroškov hočemo biti zraven. Škoda je, da se pogovori o socialnem paktu ne nadaljujejo. Mi smo že imenovali predstavnike v tripar-

titni organ. Imamo zakon o reprezentativnih sindikatih. Če bi ga uporabljali, bi se lažje pogovarjali.«

Zdravko Melanšek: »Ugovarjam, da se o zadevah, ki so izjemno pomembne za delavce, pogovarjamo na dveh zelo oddaljenih vzporednicah.«

Po teh razmišljanjih predstavniki ministrstva dali še nekaj odgovorov in dodatnih informacij. Povedali so, da delovna skupina pripravljata strategijo novih rešitev na socialnem področju skladno s projekcijo ekonomske politike. Izhodišče za novo socialno politiko je bilo sprejeto že pred dvema letoma in po njem mora vsak posameznik sam več prispevati za svojo socialno varnost.

Strategija novih rešitev na socialnem področju bo verjetno napisana zelo kmalu, čeprav je zdaj še ni mogoče videti. O strokovnih rešitvah bo septembra verjetno že možna strokovna razprava. Člani delovne skupine mislijo, da se bo lomilo, ko se bo začela razprava o pokojninah in nekaterih drugih pravicah, ki jih posamezniki prejemaajo za svoje zasluge.

Zaradi nujnosti zmanjšanja javne porabe bo manj denarja tudi za socialne potrebe. Denar za socialno področje bo moral dotekati tudi iz obdavčenega premoženja in iz drugih virov prihodkov državljanov. Spremembe bodo zelo velike. Vse to pa ne pomeni, da vlada načrtuje zmanjšanje socialnih pravic najbolj ogroženih slojev prebivalstva Slovenije, poudarjajo na ministstvu za delo.

F. K.

SKICA SINDIKATA V DOBREM PODJETJU

Vinko Permašek

izdelovati avtomobilske sedeže za BMW in Audi, dela danes za številna podjetja avtomobilske industrije. Tuji partner opravlja zanje tudi prodajno funkcijo na nemškem trgu. Permašek pravi, da je kolektivna pogodba za tujca zakon in jo zato spoštuje.

Marjan Barl, sekretar ob-

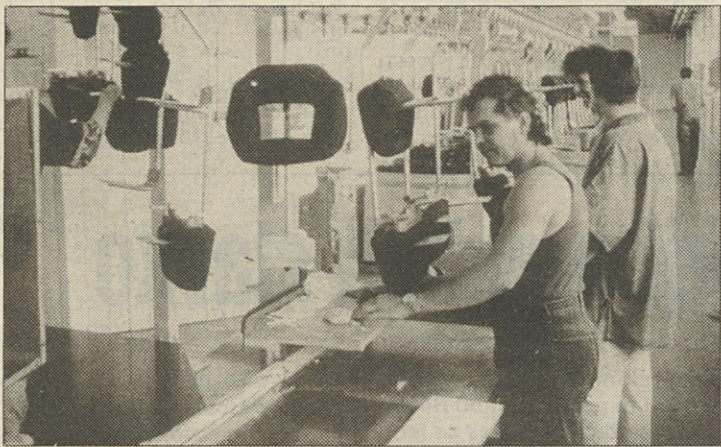
močnega sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije pa zatrjuje, da imajo enak odnos do kolektivne pogodbe tudi drugi tuji partnerji v koroških podjetjih.

Direktor **Jože Grah** je za sindikalne aktiviste vedno dosegljiv in se je z njimi pripravljen pogovarjati. Sindikalnim sogovornikom je povedal, da

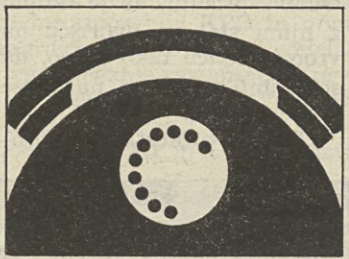
njarske industrije.

Podpisani je bil v številnih podjetjih, zlasti tam, kjer je delavcem najtežje in kjer celo s stavkami ne morejo priti do svojih plač. Kot sindikalni kronist pa bom vseeno vesel, če bom srečal še kakšnega Permaška in spoznal podjetje, dobro tudi za delavce.

F. K.

Sodobna proizvodnja avtomobilske opreme v NTU

(061) 321-255

in poskrbeli bomo, da boste dobili časopis, brez katerega je vaše delo (kateremkoli) sindikatu vsaj težje, če že ne nemogoče

je prepričan, da je treba delavce dobro plačati. Vse to je verjetno povezano tudi z disciplino pri delu, ki v NTU velja prav za vse zaposlene. In najbrž ni slučajno, da je direktor NTU za rezultate podjetja in svoje delo dobil tudi najvišje priznanje Gospodarske zbornice Slovenije.

Podjetje je sindikatu predalo v upravljanje počitniške kapacitete, to je bungalove na Kopah. Družbeno prehrano bodo privatizirali. NTU je delavcem pomagal tudi pri odkupu družbenih stanovanj. Nekateri so od podjetja dobili celo kredit za nakup stanovanj. Najbolj ogroženim delavcem pa NTU daje tudi solidarno pomoč.

Proizvodni delavci v tovarni delajo v dveh oziroma v treh izmenah. Vsi drugi delavci, med njimi so tudi orodjarji, kjer redno dela Vinko Permašek, pa delajo od 7. do 16. ure z enournim odmorom za kosilo. To je takomenovani evropski delovni čas.

Svoje podjetje in vodstvo je predsednik sindikata pohvalil tudi zato, ker sindikalni zaupniki dobijo prav vse podatke, potrebne za svoje delo. Tako meni tudi Marjan Barl, sekretar območnega odbora sindikata delavcev tekstilne in us-

NAŠA METODA SO POGAJANJA

Z **Ladislavom Kalužo**, sekretarjem ZSSS in **Mirkom Goznicarjem**, sekretarjem SKEI celjskega območja sem se pogovarjal o delu sindikatov v tem obdobju. Za DE sta povedala:

»Le če s pogajanjem ne uspemo, se odločimo za stavko in druge oblike pritiska. Prav zdaj se pogajamo v večini tekstilnih podjetij, kjer je položaj delavcev najslabši. Dela imajo sicer dovolj in delavci morajo delati tudi nadure. Problem je, ker jim podjetja te nadure skušajo spremeniti v redno delo, ker ne dosegajo previsoko postavljenih norm. To se je zgodilo na primer v **Topru**. Pogajamo se tudi z vodstvom **Elkroja**. Pogajamo se, ker je naš glavni cilj ohranitev zaposlenosti, ne pa horuk akcije. Če je potrebno, delavcem tudi povemo, da so njihove zahteve nemogoče in da jih torej postavljajo v svojo škodo.

Na roko nam gre sodišče združenega dela v Celju, ki je eno od najbolj ekspeditivnih v Sloveniji. Tožili smo za več sto presežnih delavcev **Emu** in **Ingrada**. Tožbo za 300 delavcev **Emu** smo na prvi stopnji dobili, vendar se je podjetje pritožilo le zato, da bi zadevo zavleklo. Tožili smo tudi za delavce Procesne opreme Šentjur, ki delavcem dolguje plače za februar 92. Tožbo smo dobili, firma pa je delavce poslala na čakanje. Bojimo se, da bodo ostali brez odpravnin. Kaže, da bomo morali nekatera podjetja tožiti tudi za izvršitev pravnomočnih sodnih odločb.

Emo je še naprej v veliki krizi, ker se v proizvodnji in gospodarjenju ni nič spremenilo na boljše. Plače so zato slabe in bojimo se, da bo septembra znova kritično, ker poletje ni prodajna sezona za izdelke **Emu**. **Bojimo se tudi, kaj se bo zgodilo, ko bo ministrica Jožica Puhar zaprla pipo za reševanje presežnih delavcev Emu, ki zdaj dobivajo nadomestilo od ministrstva in ki še naprej delajo v Emu.** Bivši minister in sedanji direktor **Emu** Maks Bastl se o vsem pogovarja, na vse pristaja, vendar ničesar ne rešuje.

Tudi v **Strojni Žalec**, v kateri je 85 zaposlenih, so nastali večji problemi. Delavci so brez

plač, ker ni trga za njihovo kmetijsko mehanizacijo. Odstopil je direktor in delavci čakajo na odločitev banke Hmežad, ki pripravlja programi stečaj. Upravni organ Strojne meni, da bo delo lahko obdržalo le 35 zaposlenih.

V delo stečajne upraviteljice **Metke** se je vmešala inšpektorica za delo. Pripravlja odločbe o prekrških zaradi nezakonitega zaposlovanja. Menimo, da bi stečajni upravitelj delavce lahko zaposlil za določene čas in ne le po pogodbi, ker na ta način goljufa državo, ki daje delavcem nadomestilo. Po pogodbi dela kar 250 od 430 delavcev, ki so zaradi stečaja morali na zavod.

Podjetje **Gostinstvo in turizem d.o.o.** iz Celja je prodalo motel iz Šentjurja. Ker o prodaji ni sklepal noben organ podjetja, bo območna organizacija svobodnih sindikatov sprožila spor pred sodiščem in zahtevala soglasje Agencije Republike Slovenije. Motel je kupilo podjetje, ki do zdaj ni dobro skrbelo za gostinstvo in turistično dejavnost, zato bomo storili vse, da razveljavimo kupčijo, ki lahko prizadene 25 zaposlenih v tem motelu.

Svobodni sindikati celjskega območja smo se postavili tudi za pravice **23 trajno presežnih delavcev Rudnika Laško**. Ti delavci so najprej sami najeli zasebnega advokata, vendar niso uspeli. Zato so poiskali pomoč na območni organizaciji, v katero se sicer ne povezujejo. Z republiškim odborom sindikata delavcev energetike smo se dogovorili, da zadevo prevzamemo, RO pa bo plačal stroške. Na prvi stopnji je sodišče združenega dela razveljavilo sklep o odpustitvi za vse prizadete delavce. Če se Rudnik Trbovlje ne bo pritožil, bo zadeva pravnomočna.

Osrednje področje dela celjskih sindikatov v letošnjem letu bo lastninjenje. O tem smo organizirali že seminar, na katerem se je zbralo 140 sindikalnih zaupnikov. Organizirali bomo tudi dodatne seminarje. Sindikalnim zaupnikom bo pomagala tudi posebna skupina strokovnjakov, oblikovana pri območnem svetu svobodnih sindikatov.«

F. K.

časopis slovenskih delavcev

Nanj se resda lahko naročite tudi pisno, toda zakaj bi se trudili: pokličite

časopis slovenskih delavcev

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime: _____

Naziv podjetja ali ustanove: _____

Naslov: _____

Podpis naročnika: _____

Kovači zahtevajo večje plače in lastninske deleže

Bivša tovarna Gorenje Muta je danes reorganizirana v več samostojnih podjetij, ki imajo skupno ime Tovarna Muta. Med njimi je tudi Kovačija d.o.o., ki daje kruh 240 delavcem. Delavci so v preteklih letih dobivali le po 50 odstotkov izhodiščnih plač po kolektivni pogodbi, v zadnjih mesecih pa so se približale 70 odstotkom.

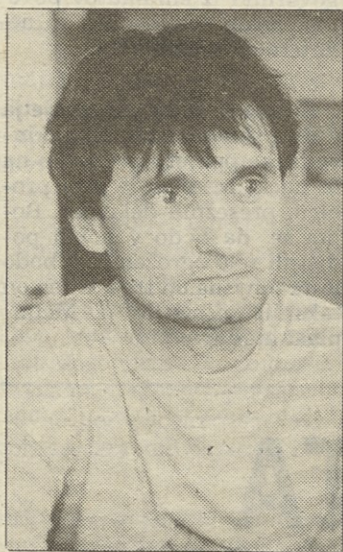
Delavci, organizirani v SKEI, so zlasti zaradi plač oblikovali stavkovne zahteve in izvolili stavkovni odbor. Od lastnika, Sklada Republike Slovenije za razvoj, zahtevajo najmanj 80-odstotne plače po kolektivni pogodbi, regres v višini 39 tisočakov in garancijo, da bodo listine za manj izplačane OD veljale pri lastninjenju Kovačije. O položaju delavcev, delu sindikata in načrtih stavkovnega odbora smo se pogovarjali z Janezom Tratnikom, Ernestom Perušem in Marjanom Žigartom.

Predsednik SKEI v podjetju Ernest Peruš pravi, da od podjetja in od sklada vseskozi zahtevajo listine za manj izplačane OD po 62. členu kolektivne pogodbe. Dobili so le skupen izračun in seznam manj izplačanih osebnih dohodkov. Delavci nimajo v rokah nobenih papirjev. Masa neizplačanih OD znaša skoraj dva milijona mark. Sklad je sindikat obvestil, da je 20-odstotni delež podjetja rezerviran za delavce. Če hočejo več, si moramo delavci to izboriti, pravi Ernest Peruš.

O svojih zahtevah se stavkovni odbor hoče pogovarjati s skladom, ki ga pri njih predstavlja Franc Humar, in z direktorjem podjetja Jožetom

Ernest Peruš

Janez Tratnik

Marjan Žigart

Žaucerjem. Obveščeni so, da bo pogovor v četrtek, 22. julija. Če se do 26. julija ne bodo dogovorili o uresničitvi svojih zahtev, nameravajo tega dne ustaviti delo in začeti stavkati. Stavkovni odbor se želi pogovarjati tudi o presežnih delavcih. Po njihovih podatkih je do septembra delo za vse zaposlene. Menijo, da ga je treba dobiti tudi za naprej, da ne bi noben delavec izgubil dela in socialne varnosti.

Iz tega, kar so povedali

ljavna le, če bo zanj dve tretjini zaposlenih. Direktor delavcem vztrajno trdi, da Kovačija nima denarja za boljše plače. Obljubil pa jim je, da se bo morebitno znižanje prispevkov in davkov takoj prelilo v neto plače. Predstavniki stavkovnega odbora se kljub temu niso želeli izreči o usposobljenosti svojega direktorja in vodstvene ekipe. Povedali pa so, da so nekateri proti njemu, vendar ga oni ne bodo zamenjevali. Peruš pravi, da ni stvar sindikata, da odloča o tem, kdo bo vodil podjetje. Misli pa, da jih lahko vodi le tisti, ki zagotavlja plače po kolektivni pogodbi in ki je sposoben organizirati delo, ki daje zadostne sadove.

Kovačija Muta je vstopila

v Sklad skupaj z drugimi deli tovarne Muta. Za to so se odločili, ker nihče od direktorjev ni videl druge rešitve in ker je delavcem nekdo natvezil, da bodo pod Skladom oproščeni davkov in prispevkov.

Delavce teži tudi problem pravične razdelitve skupne lastnine bivšega Gorenja.

Niso zadovoljni le z 21-odstotnim deležem skupnega premoženja, ker so prepričani, da so se vsi drugi obrati razvili prav iz Kovačije. Obračun pa je bil narejen le na podlagi prispevkov za skupne službe v zadnjih letih. Delavci zahtevajo tudi pravičnejši delež izkupička od prodaje počitniškega doma v Malinski na Krku. Sklad ga prodaja za 650.000 mark kljub temu, da so ga Mučani zgradili s svojim delom.

Delavce begajo tudi vesti o velikem zanimanju konkurenta iz 30 kilometrov oddaljenega kraja v sosednji Av-

Sindikalna lista

Prvi del

- 1. Dnevnice**
 - cela dnevnic (nad 12 ur do vključno 24 ur odsotnosti) 2.5
 - polovična dnevnic (nad 8 do 12 ur odsotnosti) 1.2
 - znižana dnevnic (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča 2 uri po njem)

2. Kilometrina (od 16. 4. 1993 dalje) 19,00 S

3. Ločeno življenje 24.6

4. Prenočišče se izplačuje po predloženem računu, skladno z navodilom na potnem nalogu. Če na nalogu ni drugače določeno in delavec ne predloži računa, ima pravico do povračila v višini

5. Regres za prehrano 52

Drugi del

V prvem delu sindikalne liste smo objavili znesek materialnih stroškov. V drugem pa objavljamo povprečni osebni dohodek za obdobje marec '93 do maja '93 kot osnovo za uveljavljanje pravic iz sredstev neposredne skupne porabe. Povprečni osebni dohodek v gospodarstvu Slovenije od marca do maja '93 znaša 40.583,00 tolarjev.

1. Jubilejne nagrade

- za 10 let 20.313,00 S
- za 20 let 30.470,00 S
- za 30 let 40.626,00 S

2. Nagrada ob upokojitvi 121.878,00 S

3. Solidarnostne pomoči 40.626,00 S

Vir: podatki Zavoda RS za statistiko

NOVA POGODBA V NOVI BROŠURI!

SPLOŠNA KOLEKTIVNA POGODBA ZA GOSPODARSTVO s komentarjem

Avtorja komentarjev:

Gregor Miklič in Brane Mišič

Cena 950 SIT.

Knjigo lahko naročite na naslov: ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni: (061) 321-255, 110-033, 313-042, faks 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o)

..... izvod(ov) SPLOŠNE KOLEKTIVNE POGODBE ZA GOSPODARSTVO s komentarjem.

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Naročeno dne:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. naročniku mi pošljite po povzetju.

Žig

Podpis naročnika

Štorski livarji prekinili stavko

Po treh tednih so štorski livarji prekinili najdaljšo stavko v svoji zgodovini. Dobili so plače za maj in pisno obljubo Borisa Marolta in Bogdana Kočarja za junijske plače in regres za letni dopust. Oboje naj bi bilo izplačano do 30. julija. Kot smo obveščeni, je vodstvo Slovenskih železarn v teh dneh skušalo zagotoviti tudi nabavo materiala, ki je nujno potreben za nemoteno proizvodnjo. Zadeva je menda urejena in ni nevarnosti, da bi delavci zaradi tega odšli na čakanje.

Stavka se je prevesila šele po protestnem zborovanju livarjev pred zgradbo občine Celje. Stavkajoči so se tam pogovarjali tudi z Jožetom Zimškom in Rudijem Videtičem iz celjskega izvršnega sveta. Izvedeli so, da celjski izvršniki podpirajo njihove upravičene zahteve in da so pri Janezu Drnovškem protestirali zaradi kasnitve sanacije železarn in nezmožnosti končanja stavke. Tudi sami so pisali predsedniku vlade.

Po dogodkih v zadnjih dneh je kljub drugačnim napovedim očitno, da je koncern Slovenske železarne z veliko zamudo naredil tisto, kar bi moral že pred tremi tedni. Vloga glavnega reševalca je opravil Boris Marolt, direktor strojegradenj in livarstva Slovenskih železarn. Marolt zdaj koordinira tudi delo družb bivše štorske železarne, v kateri je bil nedavno tudi glavni direktor. Stavkajoči delavci so njega in druge šefe med zborovanjem pred zgradbo občine dobili tudi fizično medse. Odločili so se, da se v Štore, od

zahtevo so uspeli, in Maroltu se je ponovilo, kar je doživel v začetku svoje direktorske kariere v Štoreh. V veliki stavki pred leti so ga namreč delavci prisilili, da je skupaj z njimi stal na dvorišču na vročem soncu tako dolgo, da so dobili odgovor na svoje zahteve.

Dan po protestnem zboro-

vanju pred občino so se delavci v livarni osebno izrekli o prenehanju stavke. Kljub pomislekom nekaterih so se odločili, da 21. julija nadaljujejo delo. Če Marolt in Kočar ne bosta izpolnila obljub, pa bodo konec meseca delo znova ustavili. Kaj se bo takrat dogajalo, pa bomo šele videli.

Stavkajoči livarji s transparentom pred celjsko občino.

KAJ DELAJO

v republiških odborih

skei Sindikat kovinske in elektroindustrije

Tolmačenje 62. člena kolektivne pogodbe za črno in barvasto metalurgijo in livarne ter kovinsko in elektroindustrijo Slovenije

1. VRSTE OSEBNIH DOHODKOV

Poznavanje kategorij osebnih dohodkov in njihovo razlikovanje je temeljno za razumevanje ureditve listin (potrdil) za manj izplačane osebnih dohodke po Zakonu o lastninskem preoblikovanju podjetij (Ur. l. RS, št. 55/92, 7/93, 31/93, v nadaljevanju ZLPP) in po Kolektivni pogodbi za črno in barvasto metalurgijo in livarne ter kovinsko in elektroindustrijo Slovenije (Ur. l. RS, št. 12/91, v nadaljevanju kolektivna pogodba dejavnosti - KPD).

Zajamčeni OD je dohodek, ki je zajamčen vsakemu delavcu na podlagi zakona, in sicer v višini, ki mu zagotavlja materialno in socialno varnost. Določa ga vlada Skupščine Republike Slovenije. Trenutno znaša 25.000 tolarjev (od 1. 3. 1993).

Zajamčeni OD pripada delavcu, ki dela polni delovni čas in izpolnjuje svoje delovne obveznosti.

Zajamčeno nadomestilo OD je prav tako zakonska kategorija OD, ki pripada delavcu za čas odsotnosti z dela v breme pravne osebe in ne more biti nižje od 80% zajamčenega OD po zakonu.

Izhodišni osnovni OD (OOD) je obvezni minimalni znesek OD določenega tarifnega razreda, določen s kolektivno pogodbo dejavnosti, in sicer za polni delovni čas, predvidene delovne rezultate in normalne delovne pogoje. Običajno se ne nanaša na konkretnega delavca, temveč na skupino iz KP, v katero se razvrščajo posamezna dela, naloge oz. delovna področja ali delovna mesta. Izhodišni OOD za mesec junij 1993 za I. tarifni razred je tako npr. po KPD 40.715,00 SIT, po Splošni kolektivni pogodbi pa 35.548,00 SIT. Ker dajeta obe kolektivni pogodbi tudi možnost zniževanja osnovnih OD za 20%, poznamo še t.i. absolutno najnižji izhodišni OOD, ki znaša po KPD za mesec junij 32.572,00 SIT.

Izhodišni OOD so določeni v prilogi 1 KP dejavnosti v bruto znesku (za mesec februar 1991) za devet tarifnih razredov in se valorizirajo v skladu z rastjo življenjskih stroškov z eskalacijsko klavzulo iz 61. člena KPD.

Osnovni OD delavca je OD delavca za polni delovni čas, predvidene delovne rezultate in normalne delovne pogoje, opredeljen s pogodbo o zaposlitvi. Osnovni OD delavca je obračunska osnova, ki jo dobimo s pomočjo ugotovljene zahtevnosti del, ki jih opravlja delavec, in ne more biti nižji od izhodišnega OOD tarifnega razreda, v katerega je delavec uvrščen.

Osnovni OD delavca je opredeljen za polni delovni čas, kot je določen z aktom podjetja. Normalni delovni pogoji so pogoji (čas, sredstva, vplivi okolja, napor...), v katerih delavec lahko dosegata rezultate, opredeljene z normami ali drugiče vnaprej predvidenimi delovnimi rezultati. Delavcu, ki ne dosega predvidenih rezultatov, lahko pripada nižji OD od njegovega osnovnega ali celo izhodišnega po KP, delavcu, ki predvidene rezultate presega, pa dodatek k osnovnemu OD.

Osnovni OD delavca in izhodišni OOD po KPD sta enaka samo, kadar podjetje neposredno uporablja KPD in nima izdelanega svojega sistema nagrajevanja, oz. kadar je delavec po podjetniškem sistemu nagrajevanja razporejen v prvi plačilni razred posameznega tarifnega razreda in je vrednost tega tarifnega razreda enaka izhodiščnemu OOD po KPD. V vseh drugih primerih izhodišni OOD in OOD nimata enake vrednosti.

Osebnih dohodek delavca je sestavljen iz osnovnega OD, dodatkov, nadomestil OD, OD iz naslova uspešnosti, OD iz dobička in OD iz naslova drugih določil kolektivne pogodbe oz. splošnih aktov podjetja. Drugi izraz je tudi **plača**.

Brez poznavanja navedenih kategorij ni mogoče razumevanje 62. člena Kolektivne pogodbe dejavnosti, ki opredeljuje odstopanja od osnovnega OD.

Osnovni OD je v skladu s 62. čl. KPD lahko do 20% nižji od zneskov, določenih za posamezne zahtevnostne skupine od te pogodbe, in sicer v določenih primerih:

- če se v podjetju izvaja sanacijski program,
- če bi izplačilo po KPD povzročilo izgubo,
- če je v obračunu tekočega obdobja izkazana nepokrita izguba,
- če je doseženi neto dobiček za 20% nižji od doseženega neto dobička v preteklem obračunskem obdobju v ustrezni podskupini dejavnosti v republiki.

Odločitev na teh podlagah sprejme poslovodni organ ob soglasju organov upravljanja in poprejšnjem obvestilu sindikata. V primerih znižanja osnovnega OD ima sindikat pravico preveriti upravičenost uporabe tudi z zunanjimi institucijami.

Sklep o znižanju osnovnega OD velja najdalj 6 mesecev. Po tem roku mora poslovodni organ ponovno preveriti izpolnjevanje pogojev za izplačevanje znižanih OD skupaj s sindikati in o razlogih za podaljšanje izplačevanja znižanih OD obvestiti zaposlene in zborih delavcev.

Delavci morajo za manj prejete OD dobiti listine, s katerimi

rimi bodo lahko sodelovali v kasnejših obdobjih v procesu lastninjenja podjetja ali jih prijavi v stečajno maso.

Navedeno določilo KP dejavnosti opredeljuje:

1. Možen odstotek znižanja osnovnega OD delavca. V zvezi s tem je treba opozoriti, da prvi odstavek določa absolutni minimum za zniževanje osnovnega OD, t.j. 20% pod izhodiščnim OOD, določenim za posamezni tarifni razred. Podjetja, ki imajo sistem nagrajevanja izdelan tako, da omogoča tudi horizontalno napredovanje v okviru tarifnega razreda (več plačilnih razredov v okviru enega tarifnega razreda), so dolžna tak sistem upoštevati tudi pri izdaji listin za manj prejete OD. Povedano drugače, obveznost podjetja, da delavcu izda listino, ne nastane šele v trenutku, ko OOD konkretnega delavca pade pod izhodišni OD tarifnega razreda, temveč v vsakem primeru, ko je delavec OOD iz pogodbe o zaposlitvi zmanjšal.

V zvezi z odstotki zniževanja OOD naj opozorim tudi na pogoste primere v praksi, ko zniževanje osnovnih OD preseže dogovorjenih 20% iz kolektivne pogodbe. Pravna razlaga v tem primeru ni sporna: kolektivna pogodba je kot maksimalno znižanje osnovnih OD dopustila znižanje za 20%. Znižanje za več kot 20% ni dopustno, razlike pa so iztožljive.

2. Razlogi za zniževanje so taksativno naštet, kar pomeni, da zniževanje zaradi drugih razlogov ni možno. Izjema je lahko le intervencijska zakonodaja s področja plač, ki začasno omeji izplačevanje OD v določeni višini (ne pa tudi obračun).

Organ, ki sprejme odločitev, je poslovodni organ s soglasjem organa upravljanja (upravni odbor oz. delavski svet), sindikat pa je ob prvem zniževanju (prvih 6 mesecev) potrebno le obvestiti. Šele v primeru podaljševanja sklepa, po preteku 6 mesecev, je poslovodni organ dolžan preveriti izpolnjevanje pogojev skupaj s sindikatom in o razlogih za podaljšanje obvestiti zaposlene na zborih delavcev. Sklep o znižanju osnovnega OD je omejen na razdobje 6 mesecev, vendar se lahko podaljšuje, kolektivna pogodba pa ne postavlja časovnih omejitev.

3. Vsebinsko najpomembnejše pa je določilo zadnjega odstavka 62. člena, ki določa, da morajo delavci za manj prejete OD dobiti **listine**, s katerimi bodo lahko v kasnejših obdobjih sodelovali v procesu lastninjenja podjetja ali pa jih prijavi v stečajno maso. V zvezi z listinami po 62. čl. KPD je **komisija za tolmačenje KPD** zavzela dve stališči (na prvi seji dne 21. 5. 1991 in na šesti seji dne 18. 11. 1992):

5. odstavek 62. čl.

Citirana določba ureja obveznost organizacije, da mora delavcem izdati listine o delu OD, ki bi jim na podlagi dela v skladu s KPD pripadal, pa ga niso prejeli. Na temelju teh listin naj bi delavci imeli zlasti možnost sodelovati v procesu lastninjenja ali prijavi svoje terjatve v stečajno maso, če bodo predpisi, ki bodo urejali ta vprašanja, določili takšno možnost.

Listine se lahko izdajajo v obliki npr. potrdil, dvojnih obračunov OD ipd., iz njih pa mora izhajati, kdo jih izdaja, komu jih izdaja, ter razlika v OD.

62. čl.

V skladu z določilom 62. čl. KPD je mogoče **osnovne OD delavcev, določene s pogodbo o zaposlitvi (58. čl. KPD) znižati pod pogoji in po postopku, predvidenem s tem členom. Delavci morajo za manj prejete osebnih dohodke dobiti listine**, s katerimi bodo lahko v kasnejših obdobjih sodelovali v procesu lastninjenja podjetja ali pa jih prijavi v stečajno maso. Listine za manj izplačane OD pripadajo vsem delavcem, ne glede na to, ali delajo ali ne (čakajoči na delo, bolniška odsotnost, porodniški dopust ipd.). Pri tem je potrebno izhajati iz 67. čl. KPD, ki opredeljuje nadomestila OD (osnova za izračuna nadomestila je OD delavca), in 57. čl. KPD, ki opredeljuje sestavne dele OD, med katerimi je tudi osnovni OD. Zniževanje osnovnega OD pomeni tudi zniževanje osnove za odmero nadomestila, razliko pa je potrebno delavcu izkazati z listino. Izdaja listine nima za posledico izplačila OD v primeru izboljšanja poslovanja podjetja, temveč participacijo zaposlenih delavcev na premoženju podjetja v obliki lastninskih deležev iz naslova manj izplačanih OD. Zaradi navedenega in zaradi dejstva, da delavci pri pravicah iz kolektivne pogodbe ne morejo biti različno obravnavani, je podjetje dolžno izdajati listine tudi v primerih, kadar izplačuje nadomestila v imenu in za račun drugega.

Za izračun vrednosti razlike, ki se nato prikaže z listino, je glede na vse povedano in glede na 62. čl. KPD potrebno opraviti naslednjo primerjavo:

Izhodišni OOD, določen s KPD, je treba najprej pomnožiti s faktorjem plačilnega razreda, v katerega je delavec uvrščen. Tako dobimo primerjalno vrednost (izhodišni OOD x faktor PR = osnovni OOD). Morebitno razliko, ki je nastala zaradi znižanja osnovnega OD v skladu s KPD, nato pomnožimo z dodatki na osnovni OD. Celotna razlika predstavlja vrednost, ki jo v skladu s KPD vpišemo v listino. Ali: (Izhodišni OOD x faktor PR x dodatki) - plača delavca = lista

Določila KPD se v skladu z zakonom o delovnih razmerjih lahko uporabljajo neposredno in so kot taka tudi iztožljiva. Enako velja za iztoževanje v zvezi z listinami po 62. členu.

Lidija Jerkič,
pravničica SKEI

Oprostitev plačila davkov še letos

V skladu z dogovorom z vlado Republike Slovenije ob stavki kovinske in elektroindustrije Slovenije se je pogajalska skupina SKEI sestala z dr. Maksom Tajnikarjem, ministrom za gospodarske dejavnosti.

Na razgovoru je bila med drugim izpostavljena problematika zaščite domače industrije in v tej zvezi ohranjanje delovnih mest. Minister je bil opozorjen tudi na prve odločbe o odmeri dohodnine, ki so bile davčnim zavezancem že vročene. Marsikdo od zavezancev plačila davka ne bo zmogel. Po podatkih niso redki delavci, ki prejema plačo v višini 20.000 tolarjev, prejete odločbe pa jim nalagajo poračune v višini 22.000 tolarjev. Takšnega poračuna ne bodo zmogli ne ti delavci ne marsikdo z enkrat večjo plačo, ne da bi ogrozili preživljanje sebe in svojih družin.

Sprejet je bil dogovor, da se predlog za oprostitev plačila davka za zavarovance, ki prejema nizke plače (do 300.000 tolarjev letno), posreduje vladi, s prošnjo, naj oprostitev velja že za odmero dohodnine za leto 1992.

Vladimir BIZOVIČAR, sekretar

Uresničevanje stavkovnih zahtev SKEI

Ponovno se je sestala posebna medresorska skupina, sestavljena iz predstavnikov SKEI, Ministrstva za gospodarske dejavnosti, Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj in Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Konkretnizirana so bila najbolj pereča vprašanja in stavkovne zahteve, ki bodo v skupini obravnavana prioritarno.

Skupina bo sprejemala ustrezne ukrepe predvsem pri:

- reševanju presežnih delavcev v kovinski in elektroindustriji v okviru globalne industrijske politike,
- problematiki s področja delovnih razmerij s poudarkom na zagotavljanju pravne varnosti delavcev (ustanavljanje specializiranih delovnih in socialnih sodišč, boljša organizacija inšpekcij dela...),
- sprejemu zakona o kolektivnih pogodbah (s poudarkom na sankcijah za njihovo neizvajanje), z upoštevanjem mednarodnih konvencij, ki bodo temeljni okvir za socialno partnerstvo,
- spremembi zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti,
- spremembi davčne zakonodaje, ki naj bi razbremenila plačevanja davkov (dohodnine) socialno najbolj ogrožene sloje družbe,
- obravnavanju drugih zahtev, ki bodo podane v okviru delovanja skupine (razbremenjevanje gospodarstva, javna poraba...).

Dogovorili smo se, da bomo pred prihodnjim sestankom pripravili pisne predloge za obravnavo in uresničitev naših zahtev.

Naslednji sestanek bo po dogovoru sklicalo Ministrstvo za delo, ker je večina zahtev z njihovega področja.

Vladimir Bizovičar, sekretar

Stališče Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije o veljavnosti kolektivne pogodbe dejavnosti po podpisu splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo

1. Po začetku veljavnosti Splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo (1. 7. 1993) se uporabljajo tista določila nje-nega normativnega dela, ki so ugodnejša od določil Kolektivne pogodbe za črno in barvasto metalurgijo in livarne ter kovinsko in elektroindustrijo Slovenije (Ur. l. RS št. 12/91). V preostalem delu se še naprej uporabljajo določila kolektivne pogodbe dejavnosti, in sicer do sprejema dopolnil in sprememb te kolektivne pogodbe.

2. Tarifna priloga k splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo se uporablja v celoti, razen 1. odstavka 1. točke te priloge. Kot izhodiščne plače po 1. odstavku 1. točke se do podpisa sprememb in dopolnitev kolektivne pogodbe dejavnosti upoštevajo izhodiščne plače, določene s to pogodbo, in sicer v naslednjih zneskih:

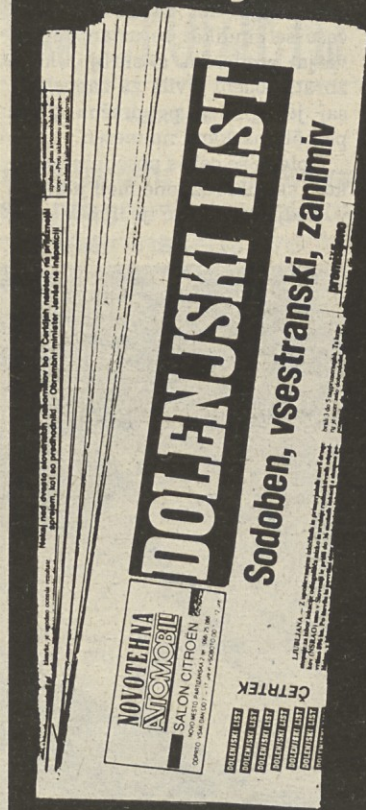
I.	40.715,00	VI.	77.359,00
II.	45.601,00	VII.	91.609,00
III.	50.894,00	VIII.	105.859,00
IV.	59.037,00	IX.	126.217,00
V.	65.144,00		

V skladu s 3. točko tarifne priloge k Splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo se dejanske plače zaposlenih izplačujejo skladno z eskalacijsko lestvico iz 2. točke te priloge, pri čemer so z dejanskimi plačami mišljene plače, obračunane za mesec junij 1993.

3. Regres za prehrano se izplačuje v višini 5.792,00 SIT in se ne usklajuje z eskalacijsko lestvico, dokler se njegova višina ne izenači z višino iz 5. točke tarifne priloge k Splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo.

Lidija Jerkič, dipl. iur.

... pokrajinski tednik, ki poroča

- o vsem, kar se zgodi zanimivega na Dolenjskem, Beli krajini, Posavju, na Kočevskem in drugod,
- piše preprosto, razumljivo in kratko,
- daje vsem svojim bralcem možnost, da v njem sodelujejo,
- nudi nešteto možnosti za oglaševanje,
- je glede na obseg med vsemi podobnimi časopisi najcenejši

68000 Novo mesto
Glavni trg 24
tel.: 068/23-606
fax: 068/24-898

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 27

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmožljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti.

Pišite nam ali telefonirajte na (061) 326-982 ali 322-975; naš telefaks je (061) 326-982; žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15. ure.

POSEBNO OBVESTILO LASTNIKOM POČITNIŠKIH ZMOGLJIVOSTI

Pri ATRISU – BORZI SINDIKALNEGA TURIZMA zelo povprašujejo po opremljenih apartmajih in vikendih v Slovenskem primorju v obdobju julij–avgust. Vabimo vas, da nam posredujete proste termine. O ceni se bomo dogovorili skupaj. Veselimo se prijaznega sodelovanja.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Hribi

1. **Apartment na Kopah** – opremljeni za 4 osebe: bivalni del, kuhinja in TWC. Cena 35 DEM.

2. **Hišice na Veliki planini** – za 6 do 8 oseb, dve oz. tri sobe, dnevni prostor, kuhinja, sanitarije – koča ima elektriko. Cena 44 DEM v tolarški protivrednosti.

3. **Apartmenti Kaninska vas** – za 4 osebe, v celoti opremljeni. Cena 38 DEM v tolarški protivrednosti.

4. **Podkoren** – komfortne sobe s kopalnico. Najem dve- ali štiriposteljne sobe. Cene nočitve 14 DEM, nočitev z zajtrkom 19 DEM v tolarški protivrednosti. Otroci do 10. leta imajo 50% popusta. Možnost prehrane v gostišču ob bivališču.

5. **Kranjska gora – Jasna** – tri- ali štiriposteljne sobe z etažnimi sanitarijami. Cena polnega penziona 32 DEM, polpenziona 27 DEM v tolarški protivrednosti.

Morje

1. **Apartmenti v Lanterni pri Poreču**: termini od 12. 7. do 20. 8.

apartma za
3 osebe 57 DEM dnevno
4 osebe 71 DEM dnevno
5 oseb 85 DEM dnevno
6 oseb 98 DEM dnevno

2. **Hotel Tamaris pri Poreču**: termini od 12. 7. do 20. 8.

polpenzion
enoposteljna s. 56 DEM dnevno
dvoposteljna s. 52 DEM dnevno

3. **Apartmenti Pical pri Poreču**: termini od 12. 7. do 20. 8.

apartma za
4 osebe 76 DEM dnevno
5 oseb 81 DEM dnevno
6 oseb 86 DEM dnevno

Predlagamo vam čimprejšnjo rezervacijo, saj se bomo tako lahko ob 40-odstotni akontaciji dogovorili še za 2 obroka pred odhodom na dopust.

4. **Nerezine Mali Lošinj** – tri-, štiri- ali več posteljni apartmaji od 23. 8. do 12. 9. vso opremo, možnost lastne priprave hrane. Cena: 16 DEM na osebo na dan.

5. **Duga uvala pri Puli** – enosobna stanovanja. Cena 30 DEM na dan. Termini v avgustu.

6. **Apartmenti v Nerezinah**, otok Mali Lošinj – za štiri osebe v drugi polovici avgusta, 7 do 10 dni. Cena 58 DEM za apartma.

7. **Malinska, otok Krk** – apartmaji za

2 osebi 23 DEM dnevno
3 osebe 33 DEM dnevno
4 osebe 43 DEM dnevno
5 oseb 54 DEM dnevno

8. **Červar** – apartma za štiri osebe. Prosti termini od 14. avgusta dalje. Cena 47 DEM v tolarški protivrednosti.

9. **Enosobno stanovanje v Barbarigi pri Puli** – opremljeno za 4 osebe: dnevni prostor s kuhinjsko nišo, spalnica, kopalnica. Termini od 14. 8. do 1. 9. Cena 35 DEM.

10. **Kontejner v AC Lanterna** – prosti termini v juliju in avgustu. Možnost bivanja za 4 osebe. Cena 47 DEM v tolarški protivrednosti.

B. SEJEMSKA PONUDBA

1. Berlin od 27. 8. do 5. 9.: največji sejem zabavne elektronike. Odhod s posebnim letalom 30. 8. Cena 1295 DEM.

2. Budimpešta 12. do 16. 10.: mednarodni sejem računalniške tehnike, software in hardware, vsa pripadajoča oprema, vključno z telekomunikacijami. Odhod 14. oktobra, tri dni. Cena 275 DEM.

3. Budimpešta, avtomobilski sejem – osebni, športni in tovorni avtomobili. Odhod 1. oktobra, tri dni. Cena 275 DEM, za skupine nad 20 potnikov možen popust.

4. Düsseldorf, 17. do 20. novembra: mednarodni strokovni sejem zdravniške prakse in bolnišnic. Odhod 17. 11., za 4 dni. Cena 1290 DEM. Za skupine možen popust.

5. Düsseldorf, 26. do 29. oktober: mednarodni sejem zaščite pri delu in medicine dela. Trajanje: štiri dni. Odhod 26. 10. Cena 1290 DEM.

6. Frankfurt, 17. do 19. september: mednarodna razstava osebnih avtomobilov, trajanje tri dni. Cena 1090 DEM. Za skupine možen popust.

Informacija gostom Atrisa

PLAČILNI POGOJI: ob potrditvi rezervacije zahtevamo plačilo 40 odstotkov celotnega zneska. Pri odpovedi nad 15 dni pred odhodom za že rezervirani termin zaračunamo stroške poslovanja in nastale stroške; pri krajši odpovedi zaračunamo stroške in 30 odstotkov celotnega zneska. Cene veljajo le za že v celoti plačane aranžmaje, če se te ne spremenijo za več kot 7 odstotkov. Po vplačilu gostje prejmejo nato napotnico. **Prosimo za pravočasno odpoved: najmanj 20 dni pred začetkom potovanja.** ATRIS je povsod, kjerkoli ste.

METOD ZALAR, direktor borze

POT DO BOGASTVA

DELAVSKA HRANILNICA, d.o.o.

Ljubljana, Dalmatinova 4 nudi od 1. 7. 1993 naprej sindikatom, društvom, družbenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam in privatnim osebam

Nove obrestne mere na revalorizirano osnovno Revalorizacijska stopnja za julij 1993 znaša 1,5% mesečno, preračunano na letni nivo 19%.

REALNE IN LETNE OBRESTNE MERE ZA TOLARSKA DEPOZITE SO.:

	MESEČNE	LETNE
– vezava sredstev na odpoklic	1,20%–1,35%	15,00%–17,00%
– vezava sredstev nad 1 mesec	1,58%–1,92%	20,19%–24,95%
– vezava sredstev nad 2 meseca	1,92%–2,08%	24,95%–27,33%
– vezava sredstev nad 3 mesece	2,08%–2,16%	27,33%–28,52%
– vezava sredstev nad 6 mesecev	2,16%–2,24%	28,52%–29,71%
– vezava sredstev nad 12 mesecev	2,32%–2,48%	30,90%–33,28%

POSEBNA UGODNOST ZA PRIVATNE OSEBE:

	MESEČNE	LETNE
– do 30 dni	1,58%	20,19%
– od 30 do 90 dni		
– do 10.000,00 SIT	2,19%	29,80%
– od 10.001,00 SIT		
– do 50.000,00 SIT	2,27%	30,98%
– nad 50.001,00 SIT	2,34%	32,16%

KREDITNA PONUDBA:

– Kratkoročni krediti privatnim osebam:		
z rokom vračila 6 mes.	3,08%	43,00%

Kredite lahko dobijo delavke in delavci, člani tistih sindikatov, ki svoja sredstva varčujejo v Delavski hranilnici.

POHITITE TER VARNO NALOŽITE SVOJ PRIHRANEK ALI PA REŠITE SVOJO POTREBO PO KREDITIH.

NAŠE GESLO JE KAKOVOST SO LJUDJE!

NAŠ ŽIRO RAČUN JE 50101-625-7316

Dodatna pojasnila lahko dobite na sedežu Hranilnice tel. 061 312-098, 316-881.

Vojno gospodarstvo v ZRJ

Že res, v Sloveniji delavci zadnje čase slabo živijo, pa čeprav postaja tolar stabilna valuta, saj cena ene marke polzi navzdol: obmurovala je pri 70 tolarjih in nekaj stotinov. Vse se tudi, zakaj je življenje pri nas slabše, kot bi lahko bilo: upokojencev imamo že skoraj toliko kot zaposlenih v gospodarstvu, pa še nad 125.000 nezaposlenih, drago in neučinkovito »družbeno režijo«. Vladi, kljub hudemu nasprotovanju sindikatov, ni preostalo drugega kot zamrznevi plač, sicer bi se gospodarstvo zlomilo. Je pa ob stvarkah zdaj enih, zdaj drugih dejavnosti le spoznala, da brez sklenitve socialnega (dogovora) predvsem s sindikati, kolikšno ceno naj ima v Sloveniji delo (delovna sila?), ne bo šlo naprej. Tako lahko (končno) upamo, da se bo kmalu (z)vedelo, kaj je za izhod iz vsesplošne krize dolžna storiti aktualna oblast, kaj republiška zbornica kot »reprezentant« gospodarstva in kaj (še) zaposleni.

tobrske revolucije poznali v Rusiji).

Predsednik srbske radikalne stranke Vojislav Šešelj že nekaj časa zahteva izenačenje plač in pokojnin. Po njegovem naj bi vsi dobivali enako, da bi tako »enakomerno med vse« porazdelili breme sankcij in vojne. Toda njegove zahteve, da bi država v celoti prešla na vojno gospodarstvo in vojno delitev po nujnih potrebah, za zdaj še niso sprejeli. Tudi nekatere ustanove, ki so doslej slovele po dobrih plačah, so zdaj pristale pri povprečju. Celo novinarjem, npr. beograjskega radia, ki jih je Miloševićev režim dobro plačeval, da bi mu ne skakali v hrbet, se ne godi bolje kot drugim. Zadnje čase se sindikat te ustanove ukvarja predvsem s skrbjo, kako zbrati poceni živila za zaposlene, saj je njihova povprečna plača pod 50 markami na mesec.

Oblasti so celo s posebnim odlokom skrčile razpone med plačami v podjetjih. Tako je lahko zdaj

razmerje med njimi le 1:3. V tistih podjetjih, kjer bodo to razmerje presegali, bodo višje plače obremenili z visokimi progresivnimi davki. Tako so se očitno odločili iz političnih razlogov, da bi kolikor možno omejili socialne napetosti. Uvajanje uravnilovke v sistem plač dokazuje, da se beograjske oblasti bolj boje socialnih kot političnih težav. Politična opozicija je šibka in neučinkovita, razdrobljena in z nejasnimi političnimi cilji. Socialna opozicija bi lahko bila za Miloševića zato toliko bolj nevarna. Pokojnine ne zadostujejo niti za kruh in mleko. Mnogi upokojenci se preživljajo z razprodajanjem tistega, kar še imajo. V Srbiji je na čakanju vsak drugi delavec. Takšni prejema tri četrtine minimalne cene dela, kar pomeni, da ne dobijo niti toliko, kolikor bi potrebovali za preživetje.

Vendar: preživeti je treba, zato je bilo treba tudi ugotoviti, kakšna je (še lahko) najnižja cena

dela. In tako je vlada tako imenovane ZR Jugoslavije s posebnim odlokom to ceno tudi ugotovila (določila).

Odlučila se je, da bodo najnižjo ceno dela oblikovali po socialnih merilih. Izračunala je najnižje stroške za preživetje ene osebe v Srbiji, zatem pa jih razširila na štiričlansko družino, v kateri, da sta dve osebi zaposleni, dve pa vzdrževani. Najmanjši stroške za preživetje ene osebe so izračunali tako, da so sešteli mesečne stroške za hrano, ki jo človek potrebuje za preživetje, stroške za higieno, za povprečne komunalne stroške, za obleko. Tako so npr. ugotovili, da povprečen državljan kupi jopič vsakih 17 mesecev. V mesečne minimalne življenjske stroške je torej vračunala sedemnajstina jopiča, dvajsetina hlač in podobno. Ljudje, ki opravljajo najbolj preprosta dela, dobivajo minimalno plačo; tisti, ki opravljajo zahtevnejša dela, pa nekaj višje plače, določajo jim pa jih s posebnimi koeficienti, ki so odvisni od zahtevnosti in napornosti dela.

Beograjska vlada je očitno želela s tem računanjem pomiriti znamenja novih socialnih napetosti. Vendar je ta najnižja cena dela podlaga le za določanje plač zaposlenih v javnih podjetjih in državnih ustanovah Srbije in Črne gore, ne pa tudi za zasebne podjetnike.

In prav pri zasebnikih in v sivem gospodarstvu je še nekaj življenjske moči, zaradi katere srbsko in črnogorsko gospodarstvo še nista propadla. Kar znaten sloj ljudi v Srbiji in Črni gori torej ne živi od plač, temveč ima »druge vire dohodkov«. To pa pomeni, da uravnilovka velja le v družbenem in državnem sektorju, ne pa tudi na tistih področjih sivnega gospodarstva, ki so že dolgo temeljni gospodarski in politični dejavniki sodobne Srbije.

Y. O.

Ob hudi stiski, ki pesti slovensko gospodarstvo, pa je nadvse poučno (z)vedeti, kako žive ljudje v tistih predelih nekdanje SFRJ, kjer zdaj divja vojna, ki smo se je Slovenci (vsaj dolgotrajni) le uspeli izogniti. Kako je v Bosni, ne kaže izgubljati besed: to vidimo vsak večer na TV ekranu. Bolj skope so vesti iz tako imenovane ZR Jugoslavije. Pri tem ne mislim na vesti, za kaj vse si prizadeva Miloševićeva opozicija, marveč na bistveno, na delavce. Kako sploh še lahko živijo ob tolikšni hiperinflaciji? Seznan dejstev o tem, ki ga je možno sestaviti iz občasnih necenzuriranih člankov nevladnih časopisov, je več kot zgovoren.

Tako je slišati v Srbiji vse glasnejše zahteve, da bi morala ZR Jugoslavija preiti na vojno gospodarstvo (kaksrnega so v času ok-

ISKRA OSTAJA SLOVENSKA

Iskra Holding je pripravila model lastninjenja za vsa podjetja, ki so spadala v sistem Iskre. Osnovni namen našega lastninjenja je, da Iskra ostane v slovenskih rokah, saj se ne strinjamo s prodajo najbolj vitalnih slovenskih podjetij tujcem. Zato nameravamo zunaj ali na prostem trgu prodati le približno petino svojih delnic. Seveda pa bomo še naprej izbirali strateške partnerje, ki pa bodo ostali v manjšini. Naša podjetja, ki se bodo lastnili na tem modelu, bodo lahko vključena v holding, ostala pa ne in podjetja Iskre, ki ne bodo vključena v holding, ne bodo smela uporabljati našo blagovno znamko »Iskra« in imena. Če bo šlo po sreči, bi lahko lastninjenje končali že letos in konec leta že začeli

normalno delati. Naš cilj je, napraviti Iskro za uspešen, moderen, evropski koncern, ki pa bo prodajal po vsem svetu. To bi lahko dosegli v dveh letih po lastninjenju. Močna in kapitalsko trdno povezana skupina Iskra bo strateško pomembna za vso Slovenijo.

To je v pogovoru za GV povedal nekdanji finančni minister Dušan Šešok, ki je marca letos prevzel vodenje poslovnega odbora Iskre Holdinga. Iskra je, kljub razsutju v minulih letih in zmanjšanju števila zaposlenih za polovico, še vedno največji mikro-gospodarski sistem v Sloveniji: zaposluje 16000 delavcev, njena prodaja je dosegla 750 milijonov mark, od tega dve tretjini na tujem trgu.

B. R.

Slovenija in mednarodne gospodarske skupnosti

Piše France Križanič

Narodno gospodarstvo si z mednarodno menjavo povečuje blaginjo (zaradi uvoza relativno cenejšega blaga iz tujine) in produkcijo (zaradi specializacije in boljšega izkoristka relativno obilnejših produkcijskih faktorjev). Meje med državami mednarodno menjavo na različne načine (s carinami in drugimi oblikami obdavčenja blaga v mednarodni trgovini, s količinskimi prepovedmi uvoza ali izvoza, z različnimi standardi, z izključevanjem oziroma diskreditiranjem tujih

ponudnikov, kadar kupuje domača država itd.) zmanjšujejo. Zaradi tega je manjši dohodek in nižja raven zadovoljenosti potreb. V okviru skupno negativnega rezultata pridobijo domači producenti (obdavčenost uvoza jim omogoča produkcijo po višjih stroških ali pa monopolni dohodek) in država (fiskalni dohodki zaradi carin), izgubijo pa potrošniki. Uvedba carin v eni državi je že sama vzrok za uvedbo carin na nasprotni strani – v drugih državah. Negativni učinki se kopičijo in širijo na splošno zmanjšanje specializacije, gospodarske učinkovitosti in rasti.

Da bi ponovno povečale mednarodno menjavo, specializacijo, blaginjo in gospodarsko rast, sklepajo prijateljske sosedne ali zavezniške države carinske unije, tako da medsebojno ukinejo carinske omejitve in poenotijo obremenitve uvoza iz tretjih držav. Primer ES kaže, kako so v tem uspele, razpad Jugoslavije in uvedba omejitev trgovine med jugoslovanskimi republikami pa, kakšen je obraten učinek.

Carinska unija z liberalizacijo nadomesti del domače produkcije z uvozom blaga učinkovitejših producentov iz unije. S substitucijo spremeni strukturo zunanje trgovine in produkcije držav carinske unije. Ta učinek je tem večji, čim večji je bil delež medsebojne trgovine pred uvedbo unije in čim večje so razlike v stroških pri proizvodnji enakega blaga (močnejša je specializacija). Carinska unija na mednarodno trgovino ne vpliva samo pozitivno. Njena posledica je tudi izkrivljanje (»distorzija«, včasih pa uporabljajo tudi izraz »diverzija«) mednarodne trgovine. Skupna carinska zaščita nasproti tretjim državam (nečlanicam unije) namreč vodi v nadomestilo uvoza cenejših produktov izven unije z uvozom dražjih iz unije. Za tretje države so torej carinske unije problem, in to tem večji, čim večji je bil delež njihovega izvoza v države unije pred njeno ustanovitvijo ter čim večja je elastičnost povpraševanja (odstotna sprememba uvoza v unijo ob enodstotni podražitvi oziroma pocenitvi uvoženega blaga) držav unije po njihovem izvozu. Za Slovenijo je bil tak problem na eni strani nastanek Evropske skupnosti, na drugi pa velike omejitve mednarodne trgovine v Jugoslaviji. V primeru razpada Jugoslavije je ta učinek (nakup relativno dražjega blaga kot na svetovnem trgu ter obstoj gospodarsko neučinkovitih producentov, ki so životalari s prodajo svojega blaga na jugoslovanski trg) za Slovenijo prenehal.

Carinska unija omogoča povečevanje mednarodne menjave z okrepljenim pretokom blaga, druge, še močnejše oblike mednarodnega gospodarskega povezovanja pa pospešujejo tudi pretok produkcijskih faktorjev (dela, kapitala in znanja) ter hitrejšo gospodarsko rast zaradi enotne gospodarske politike. Vpliv specializacije na blaginjo in gospodarsko rast je še krepkejši kot pri sami carinski uniji. Povečan pretok blaga (v carinski uniji) namreč omogoča odpravljanje tako imenovanega ekonomskega presežka posameznega faktorja (nezaposlene zmogljivosti zaradi nezadostnega povpraševanja po blagu), pretok produkcijskih faktorjev pa omogoča tudi odpravo tako imenovanega tehnološkega presežka danega faktorja. Okrepi namreč ponudbo redkejšega ter na ta način poveča možnost zaposlitve obilnejšega produkcijskega faktorja. Ta učinek je še večji v primeru poenotenega pravnega sistema ter usklajene gospodarske politike skupnosti. Pri tem je za čim večji pretok blaga, storitev ter produkcijskih tvorcev pomembna zlasti enotna monetarna politika ter vsaj jasno razvidna (torej čim bolj enostavna) fiskalna politika držav članic mednarodne gospodarske integracije. Razvojno politiko lahko, dokler ni carin ali podobnih omejitev

mednarodne trgovine, izvaja vsak zase. Tekmovanje v tem primeru pač ni škodljivo. V današnjih razmerah imajo posebno vlogo pri vodenju razvojne politike celo sama mesta – univerzitetna središča.

V primeru Jugoslavije je bil pretok produkcijskih faktorjev (zlasti kapitala) med jugoslovanskimi republikami omejen in milo rečeno svojevrsten. Kapital se je iz razvitejših selil v nerazvita območja po administrativnih kanalih in s temu primerno učinkovitostjo, ki je bila pogosto celo manjša od nič – to je negativna. Tako za razvite kot za nerazvite bi bilo bolje če tega prelivanja, na katerem si je zgradil svojo moč poseben sloj birokracije, sploh ne bi bilo. Enotna monetarna politika nam je pripeljala drvečo inflacijo, skupni del fiskalne politike izredno visoke prometne davke, poizkus razvojne politike na ravni Jugoslavije pa planirano zadolžitev in hiperinflacijo. Jugoslavija je kot carinska unija Sloveniji brez dvoma prinašala korist, Jugoslavija kot gospodarska skupnost pa (vsaj po letu 1976) zanesljivo ne. Odgovor na vprašanje, zakaj je tako, sodi v sociologijo.

Pri oblikovanju Evropske skupnosti in EFTE so imele posamezne manj razvite države ob vstopu v skupnost na voljo določeno prehodno obdobje, v katerem so se lahko prilagodile konkurenci z bolj razvitimi gospodarstvi. V tem nekajletnem obdobju so same lahko še obdržale ter postopoma zniževale carinsko zaščito svojega blaga. Če bi se vključila v ES ali EFTE, bi takšno obdobje potrebovala tudi Slovenija. Za naše gospodarstvo bi bil potem prehod dosti manj boleč. Manj bi bilo stečajev, manjše bi bile težave z morebitnim zunanjetrgovinskim primanjkljajem in manjši bi bil začasni padec zaposlenosti.

Strogo nadzorovana industrijska politika

Slovenska vlada je ocenila (v majski analizi o letošnjih gospodarskih gibanjih in perspektivah do leta 1997), da je kljub gospodarski recesiji v svetu upadanje družbenega proizvoda Slovenije verjetno končano in da bo proti koncu letošnjega leta prišlo do spremembe »smeri trenda« in v prihodnjem letu že do manjše rasti. Vlada, pravi dr. Ivo Banič, državni sekretar za industrijske projekte na ministrstvu za gospodarske dejavnosti, je odločena pomagati industriji, da pospešeno doseže preobrat. Če bomo hoteli povečati sedanji družbeni proizvod od približno 12,5 milijarde dolarjev na okoli 20 milijard dolarjev v letu 2000, bo treba osvojiti tuje trge. Da bi to dosegli, bo treba usposobiti podjetja, v ta namen pa vlada pripravlja projekt »aktivne industrijske politike«.

»Odločeni smo pomagati industriji, da bi v pospešenem tempu dosegla preobrat v gospodarski rasti. Naš cilj je, priti do izhodišča za ukrepe, ki bodo podprli industrijo,« je dejal dr. Ivo Banič predstavnikom tekstilne industrije, ko so skupaj reševali projekt revitalizacije te panoge spomočjo programa PHARE.

Ivo Banič je potem še dodal, da bo vladina politika naravnana v pomoč podjetjem, ki imajo možnost doseči preobrat. Industrijska politika vlade bo takšna, da je ne bodo zanimali celi sektorji, cele panoge, ampak zgolj perspektivna podjetja. Slaba, neperspektivna podjetja pa naj bi prevzel Sklad za razvoj (vlada ga reorganizira in kadrovske krepil), v katerem naj

bi opravili (boleče) prestrukturiranje.

Kako namerava vlada pomagati dobrim podjetjem? Nikakor se ne misli vtikati v podjetja, ukrepi bodo »okvirni«. Na primer počeni denar in dovolj denarja, čeprav tudi ne aktivna tečajna politika. Tolar naj bo trden, je pribil Banič, saj so trden tolar in nizke obresti boljša izbira kot rast na račun inflacije.

Vlada bo pomagala tudi pri izobraževanju, zlasti menedžerjev. V pripravi je trgovinski center, kjer bodo na voljo vsi relevantni podatki, ki jih bodo potrebovala podjetja izvozniki. Banič je napovedal še vrsto drugih ukrepov, o katerih pa še ni hotel podrobneje govoriti, češ da so še premalo izoblikovani.

Povedal pa je, da bodo ukrepi »strogo nadzorovani«. Ustanovljene bodo strateške skupine, naštel jih je deset, v katerih bo po pet ali šest predstavnikov iz industrije ter iz zbornice in iz sindikata. Te nadzorne skupine bodo imele stalni stik z vlado, nemara enkrat mesečno, in jo seznanjale z učinki njenih ukrepov in s problemi, ki jih bo treba reševati. Vlada bo tem skupinam plačevala tudi zunanje strokovnjake, kadar jih bodo potrebovale, vsako skupino pa bo vodil profesionalac, ki ne bo pripadal nobeni dejavnosti, zastopani v skupini. To je zato, nam je zaupal dr. Banič, da ne bi v skupinah, ki bodo, kot kaže, vendarle dokaj vplivne pri oblikovanju gospodarske politike, nastajali kakšni lobiji.

B. R.

Odloženi dvoboj

Na zadnji seji upravnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije, na kateri so obravnavali majsko analizo stanja in razvojno perspektivo Slovenije v naslednjih mesecih, ki jo je pripravila vlada, ni bilo pričakovane dialoga med predstavniki gospodarstva in vlado, saj vladinih predstavnikov na sejo ni bilo. Iz upravičenih razlogov, je pojasnil predsednik GZS Dagmar Šuster in hkrati najavil poglobljeno debato o gospodarskih gibanjih ter potrebnih in storjenih vladinih ukrepih v gospodarski politiki za sredo septembra. Takrat da bo na sejo upravnega odbora GZS prišel tudi predsednik vlade z ministri, ki »pokrivajo« gospodarske resorje in finance. Zdašnji dialog med zbornico in vlado je odpadel tudi zato, ker so stališča vlade in zbornice o vseh najpomembnejših gospodarskih problemih in ukrepih enaka, z eno samo izjemo: tečajem tolarja. Če bo čez poletje vlada stresla iz čevlja Dagmarja Šusterja tudi ta kamenček, pa morda do napovedanega dialoga (dvoboja) sploh ne bo prišlo, ampak si bosta dr. Janez Drnovšek in Dagmar Šuster padla v objem.

B. R.

NA OBZORJU NIČ NOVEGA

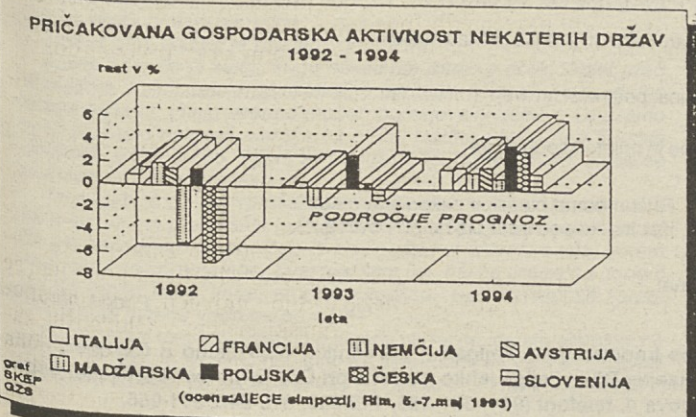
Nina Prešern, vodja Službe za konjunkturo in ekonomsko politiko pri Gospodarski zbornici pravi, da je slika konkurenčnosti in konjunkturalnih pričakovanj slovenskega gospodarstva za drugo polovico leta slabša kot pred tremi meseci. Zbornična služba za konjunkturo opravlja raziskave s pomočjo anketiranja vzorčnega števila direktorjev v vsakem kvartalu. V analizi je upoštevanih 22 faktorjev konkurenčnosti.

Nina Prešern je dejala, da je tri četrtine anketiranih odgovorilo, da najslabše vplivajo na konkurenčnost domači stroški, še pred tremi meseci pa so kot najhujši udarec konkurenčni sposobnosti omejnili visoke davke. Le-te so zdaj na drugem mestu po slabem vplivu, na tretjem mestu pa industrijska politika vlade. Sledijo kreditni pogoji, ki so se sicer malo izboljšali, so pa obrestni še vedno previsoke pri najemanju posojil. Zelo se je v očeh direktorjev poslabšala ocena sindikatov, je pa to bilo seveda pred podpisom kolektivne pogodbe. Tudi cenenost delovne sile ni več konku-

renčna prednost slovenskih podjetij, ampak so stroški dela, enako kot bruto plače, postali (spet je bila ta ocena dana pred podpisom kolektivne pogodbe) omejevalni dejavnik za konkurenčnost gospodarstva. Na konkurenčnost dobro vplivajo razpoložljivost delovne sile, kvalifikacijska struktura zaposlenih, izraba delovnega časa, politična in poslovna klima ter sprememba tečaja tolarja, čeprav je ta še vedno negativen dejavnik.

O možnostih za prodajo izdelkov v drugi polovici leta direktorji sodijo, da ni mogoče napovedati kaj dobrega. Ocenjujejo, da se bo izvoz sicer povečeval, da bo cena denarja (posojila) še naprej padala, ker pa so manjša tudi naročila (in to tako v tujini kot doma), bo še precej delavcev izgubilo delo. Velika je tudi težnja po povečevanju cen. Skratka, anketirani slovenski direktorji ne vidijo znakov – kakršne vidi vlada v svoji majski analizi – ki bi napovedovali radikalne spremembe na bolje.

B. R.

ZDAJ PA ZARES!

ZAKON O LASTNINSKEM PREOBLIKOVANJU PODJETIJ IN SINDIKATI

Vsebina

- Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij
- Uredba o pripravi programa preoblikovanja in o izvedbi posameznih načinov lastninskega preoblikovanja podjetij
- Uredba o metodologiji za izdelavo otvoritvene bilance stanja

Zakon razlagajo: mag. Tone Rop, dr. Alenka Žnidaršič – Krajnc (oba s seminarja ZSSS) in Gregor Miklič

Cena 1.800 SIT.

Naročila pošljite na naslov: ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefona: 321-255, 110-033, telefaks: 061-311-956.

Naročilnica

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo ... izvod(ov) brošure ZAKON O LASTNINSKEM PREOBLIKOVANJU PODJETIJ IN SINDIKATI.

Naročeno nam pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. naročnik bom poravnal po povzetju.

Naročeno, dne:

Zig

Podpis naročnika

Bo Postojna spet zaživela?

Za mnoge izmed nas Postojna žal še vedno velja le za tranzitni in izletniški kraj, v katerem sta enodnevnega ogleda vredna le Postojnska jama in Predjamski grad. Jerko Čehovin, direktor Turizma in hotelov Postojna, je povedal, da se trudijo odpraviti ta stereotip, saj se zavedajo, da bodo le tako dosegli večji obisk.

V letošnjem letu si je doslej jamo ogledalo kar za 30 odstotkov več turistov kot v enakem obdobju lani, vendar je to le 25 odstotkov vseh obiskov iz leta 1990. Med obiskovalci prevladujejo individualni gostje, predvsem iz Italije, Nemčije in Avstrije. V zadnjem času pa prihaja tudi precej gostov z Madžarske, Češke, Slovaške in Poljske.

Hoteli, ki imajo okoli 600 ležišč, so malo manj kot 20-odstotno zasedeni. Zasedenost je na ravni 30 odstotkov iz leta 90. Razmerje med nočitvami in gosti je 1 proti 1,2, kar pomeni, da se le vsak peti gost odloči za nočitev. Glede na statistične kazalce Slovenije o zasedenosti kapacitet bi lahko sklepali, da je to povsem normalno. Pa vendar ni tako. V preteklosti je bil letošnji obisk dosežen v približno dveh letnih mesecih. Tujci so pri odhodu na morje obvezno obiskali Postojnsko jamo. Z obiskom tega bisera Notranjske so se hvalili v svojem domačem okolju in s tem posredno privabljali vedno nove obiskovalce.

Res pa je, da se je z odprtjem avtoceste število tranzitnih turistov zmanjšalo. Takrat so z vlaganjem v nove zmogljivosti, v kampe, v izgradnjo okolice, izboljšavo turistične ponudbe z izleti gostov iz Istre, Kvarnerja, Italije in Koroške dosegli zavidljivo visok obisk. Že takrat se je utrdilo spoznanje, da za razvoj turizma ne zadoščajo le dane naravne lepote, čisti zrak in izbrana jedrca in pijača. Potrebna so vlaganja v hotele, ceste, športna igrišča in nasploh izboljšanje kakovosti storitev. Le tako je mogoče zadovoljiti vedno zahtevnejšega gosta. Vse to je narekovalo izgradnjo kakovostnih turističnih zmogljivosti in ustrezno šolanje kadrov.

Turistični promet pa je po vojni leta 1991, v kateri se je rojevala samostojna Slovenija, zelo zmanjšal. Šele v letošnjem letu je, kot kažejo podatki, ki smo jih navedli, nekoliko narasel. To vpliva nekaj več optimizma za razvoj turizma kot povezovalne dejavnosti pri tako potrebnem razvoju gospo-

darstva in države. Za sedanje stanje je še vrsta vzrokov: v naši bližini še vedno divja vojna; v svetu nas nekateri še vedno zamenjujejo s Slovaško ali Slavonijo. S tem ne mislimo opravičevati tudi slabosti v sedanjem delu in poslovanju na Postojnskem. Gosta, naj bo tuj ali domač, prav malo zanimajo prerekanja o organiziranosti podjetja, zanima ga le kakovost storitev, ki jih plača.

Trendi razvoja turizma v svetu in v Evropi kažejo prevlado individualnega turizma z močno podprjeno ekološko neoporečnostjo ter visoko ravnijsko kulturne, zgodovinske in druge ponudbe.

Mnogih izmed teh nalog se na Postojnskem zavedajo. Zato širijo in izboljšujejo ponudbo. Pripravili so zelo ugodne vikendpakete, sedem- ali desetdnevne počitnice v hotelu Jama ali apartmajem naselju Pivka jama, ki je po uredi-

tvi in naravni legi eden najlepših kampov v Sloveniji. Tu se lahko v miru, sredi gozdov, na svežem zraku sprostiti, lahko najamete kolo, se učite lokostrelstva, obiščete prav tako lepi in zelo zanimivi jami, Pivko jama in Črno jama, se udeležite krasoslovnega trekinga, konec meseca pa boste lahko tu igrali še tenis in odbojko na peščenem igrišču. German-skim jedcem pa bodo v Penzionu Erazem postregli z okusnimi

jedmi, pripravljenimi po srednjeveških receptih, v restavraciji Pivka jama z divjačinskimi specialitetami, v restavraciji Jadran pa z morskimi jedmi.

Vsakodnevno ponudbo konec tedna popestrijo s kakovostnimi kulturnimi in zabavnimi prireditvami.

Upajmo, da bodo naloge, ki so si jih zadali, izpolnili in da bodo kmalu dosegli enako število turistov kot pred letom 1990.

Le delo prosim, delo v tovarni mi dajte!

Sedela je na stopnicah, pred veliko staro razpadajočo hišo. Veter je zavijal okoli vogalov in zdelo se je, da joče, kot so jokale njene od solz izsušene oči. Drobnost telo je stresala bolečina, utrujenost in zgarane roke so rahlo drhtele. Pa ji je šele trideset let!

Mira je trinajst let delala v podjetju, ki je šlo v stečaj. Pridna in marljiva je kot njeni sodelavci ostala na cesti. Oče in mati sta umrla, ostala je sama z dvema sinovoma. Tisto malo zemlje je urejeno do zadnje pedi. Toda od tega se ne da preživeti! Čeprav solze ne morejo izprati bolečine in strahu pred jutrišnjim dnem, se Mira vedno pogosteje zateka k njim. Oče otrok ne da dinarja, ker tudi on ne dela nikjer. Podpora od zavoda se bo kmalu iztekla, koga prositi za delo, kje iskati pomoč? Strah jo je, ne zase, za otroka. In še ta samota, na tem prekletem bregu! Do avtobusne postaje ima Mira dobro uro in pol hoda. Nikoli ji ni bilo težko vstati zgodaj zjutraj, nikoli ni tarnala, če je bilo treba delati pozno v noč. Delo prosim, delo mi dajte, samo to prosim, s sklenjenimi rokami upa Mira. Počitnice so. Kaj je že to, morje ali oddih v gorah? Tega Mira in njena otroka ne poznajo. Tudi na kopališča ne grejo. Njihov dopust je hladna senca, pod košato lipo, ki se bogato bohota nad razpadajočo hišo. Zima bo prišla, treba je »prišparati« za premog, drva, streha že pušča, pa ni in ni denarja... Za hrano se nekako znajde. Da odsluži mleko, hodi k sosedu na »tabrh«, krompir in zelje

zraste pa doma. Meso je na mizi le za velike praznike, pa še takrat ga je malo.

Mira se nikoli ne pritožuje nad usodo svojega življenja, le delo in plačo v tovarni bi rada. Jeseni bo zopet šola in z njo veliki stroški. Kako dopovedati otroku, da so oni drugačni od svojih vrstnikov, da njihova mama več ne zmore bremena tega krutega sveta? Zakaj je sosedova Mojca lahko vedno lepo oblečena in nasmejana, Peter in Mitja pa vedno v ponošenih oblačilih, ki jih mama Mira dobi od dobrih ljudi? Ničesar nista zakrivila, pa je njuno otroštvo že zaznamovano z revščino.

Tako skromna je želja Mire, pa vendar velikega pomena zanjo in za njena otroka.

Prijatelji, ki jih je imela, kot da so nanjo pozabili. Razen vprašujočih oči dvoje otrok nima nikogar. Kaj storiti? Solze, ki drsijo po upadlem licu, ne znajo odgovoriti.

Takšnih ali s podobno usodo kot Mira je še veliko. Toda ona mora živeti, ne zase, to ji ni mar, preživeti mora svoja sinova. Bo njena usoda takšna, kot je bila usoda hlapca Jerneja?

Ne joči, ne joči, Mira! Tudi zate bo posijalo sonce. Morda je ta trenutek še predaleč ali pa, že čisto blizu...

Zdaj je brez dela Mira in na tisoče drugih, jutri jih bo še sto ali več in morda med njimi tudi jaz...

Breda

Matej Bor:

Jernov rokopolis ali Martinova senca

Spadal sem med tiste drzneže, ki so razoroževali okupatorje na ulicah, prežali na izdajalce, izobešali zastave na visokih zvonikih, pa tudi med one, ki so pod zemljo tiskali pozive k vstaji, bodreče letake, novice s front, poročila o OF itd. Moje ilegalno ime je bilo Božo. Vse to je trajalo skoraj leto dni, dokler me ni poklical k sebi Aleš in mi rekel:

»Sklenili smo, da ti ustrežemo. Na teren pojdeš – se pravi tja, kjer se poka.«

Ker sem imel za seboj oficirsko šolo, čeprav o vojski nisem vedel skoraj nič, so me poslali med tiste, ki niso vedeli nič. Za vojaškega svetovalca ali inštruktorja k enemu naših bataljonov, ki je operiral nekje na Dolenjskem.

»Na terenu boš imel še eno nalogo, ki ni vojaška. Med našimi komandanti in komisarji se je pojavila bolezen: nekateri so pijani – ne samo od žganja, ki ga rekvirirajo kmetom, pač pa tudi od oblasti. Pravi vojvode. V bataljonu, kamor pojdeš, je komisar Urh.«

Potem mi je začel pripovedovati o fantu šestnajstih let, ki ga je Urh obtožil, da je ukradel tri konje. Bil je pred njegovim sodiščem obsojen na smrt. Nihče ni hotel izvršiti obsodbe, dokler se ni nazadnje odločil za ta posel bivši žandar. Ko je bil fant že pod zemljo, so prišli Hrvatje, ki so si konje sposodili, da bi z njimi pritorovili sol. Druga stvar, ki ni bila nič manj okrutna, je bil Urhov ples, kot so pravili partizani. Nesrečni ujetnik, ki ni hotel priznati, je moral stopiti bosih nog na žerjavico, kjer je potem poplesaval v očitno Urhovo veselje.

»Vse to so za zdaj le še poročila s terena, ki jih je treba preveriti. Ker te pošiljam kot vojaškega inštruktorja, v tej funkciji, ki jo boš seveda ravno tako moral opravljati, ne boš zbuhal sumov in pozornosti. Bodi previden, če ne lahko tudi ti dočakaš kaj neprijetnega. Štab ti ne bo mogel pomagati.

ker je še zmerom tu v Ljubljani.«

Preden sem odšel, me je poklical še nekdo. Če je Aleš vsaki stvari, pa naj je bila še tako nevsakdanja in nevarna, dahnil nekaj svoje lagodne domačnosti, da ti je bilo toplo ob njem, pa si se ob Žanetu počutil, kakor da je ravnokar stopil iz hladilnice. Tudi njegove besede so bile take, kot da jih je hranil tam in ti zdaj postregel z njimi.

»Aleš ti je že povedal, kakšna je tvoja naloga. No, in zdaj še nekaj, česar ti ni, ker to ni njegova stvar. Ti si sodeloval pri likvidacijah. Torej te ni strah streljati?«

»Ne.«

»Pa tudi zadeneš?«

»Če je treba.«

»Si streljal samo na fašiste? No, Božo, zdaj se ti ponuja priložnost, da odstraniš tudi ena izdajalca. To je demoraliziran star komunist, ki je izgubil vero v revolucijo. Poslali so ga na teren in je zdaj komandir ene naših enot. Glej, da izgine brez cirkusa. Najbolje, da v kakšnem spoopadu.«

Tiste dni sem bil takšne volje, da mi naloga, ki sem jo dobil, ni pomenila nič izrednega. Z izdajalci je treba obravnati, in če ne boš ti, bo moral kdo drug. Prelagati stvar na tuja pleča je nepošteno. Kljub vsemu sem rekel:

»Zakaj ne bi opravil tega kar Urh?«

»Urh?!« se je namrdnil. »Ta ni dosti boljši od Hotimirja. Tako mu je ime. Niti besedice nikomur o tem. Stvar je strogo zaupna. In delikatna. Hotimir ni bil sprejet v partijo pri nas, terhuveč nekje doli na jugu, potem pa je bil član francoske partije in celo nemške. Vse kaže, da je imel posredne zveze s Trockim, vsekakor pa z njegovo ekspozi-turo v Franciji.«

Odšel sem iz mesta, čeprav je bilo že obdano z bodočo žico, kot da grem na izlet. Pomlad se ni menila za okupatorje. Prišla je, kakor da se ni nič spremenilo, v spremstvu toplih vetrov, ki so odpihnili zimo, da so ostali za njo le še

Te dni bo prišlo na knjižni trg najnovejše delo Mateja Bora z naslovom »Jernov rokopolis ali Martinova senca«. Avtorja bralcem ni treba posebej predstavljati, pa vendar roman, ki ga izdaja založba ČZP Enotnost odstira nove razsežnosti Borovega pisanja. Sklepamo lahko, da gre za avtobiografske elemente; tudi senca, ki glavnega junaka povsod spremlja, bi bila kaj lahko tista, ki jo meče ženska oseba. Sicer pa preberite odlomek. Če boste hoteli zvedeti več, morate seveda vzeti v roko knjigo.

spomini po najbolj osonjnih globelih in kotanjah. Tudi okoli kmetije, kjer se je nastanil Urhov štab, se je sprehajala z lahkimi nogami partizanov. Sposodila si je njihove težke, okorne in razcefrane čevlje, a vseeno lahko tno preskakovala narasle hudournike in grape. Tudi njihova grla si je sposodila in jih skušala pripraviti do tega, da bi pela – a zaman. V bližini komisarija Urha je moralo vse molčati. Nekateri hudobni jeziki so trdili, da zato, ker se ne zanese na svoje straže in venomer strizže z ušesi, če ni kje v bližini kaj sumljivega. To seveda ni bilo res. Res pa je bilo, da je Urh imel rad mir v štabu, razen kadar je razgrajal sam. Njegov lastni glas, pa naj je bil še tako hrupen, ga ni motil.

Motil pa je druge. Tudi mene, ko sem se mu predstavil.

»Za vojaškega inštruktorja da so te poslali sem?« se je zahototal. »Slišiš, Dane? Inštruktorja smo dobili. Boš tudi ekserciral z nami?«

Postavil se je v pozor.

»No, kar daj! Lahko začneš! Nočeš? Hm, kaj pa boš potemtakem počel tu?«

Počil se je na stol, razkoračil noge, naslonil komolce ob kolena in s pestmi si podpirajoč brado, glumaško priprtih oči strmel vame.

»Saj si dobil pismo po kurirski pošti?« sem rekel.

»Dobil. Seveda sem ga dobil. Glej, tule je, da boš vedel, kdo si in kaj. Hočeš, da ti preberem sam? Tu piše, da si izdajalec in naj te, čim prideš, pošljem instruirat krilatce v nebesih. Ne verjameš? Saj tudi ni treba.« Zarezal se je. »Vse skupaj sem si izmisлил, da bi videl, kako se boš držal. Moram priznati, da se nisi slabo.«

Vstal je in me tovariško pokroviteljsko usekal po rami.

Drugi dan je bil priljudnejši.

»Vem, čemu so te poslali. Dognati hočejo, zakaj akcija na Praprotno ni uspela. In zakaj je naša zaseda v Dobu

odpovedala. Vidiš, tega pa tudi midva z Danetom ne veva. Hotimir, ki bi mi moral priti poročat, poroča naravnost štabu v Ljubljano. Čeprav je že dobil nalogo, da je vključen v naš bataljon, se noče podrediti. Trdi, da je njegova dislocirana četa de facto polbataljon.«

Srknil je nov požirek sadjevca in izp-ljunil:

»Svinje! Kako si upajo poslati to sem. Smrdi kot sekret.« Zlil je, kar je še bilo pijače v steklenici, skoz okno.

»Da ne bo smrdelo tu. Najbolje bo, da greš čimprej v Hotimirjevo četo in se sam prepričaš, kaj pravzaprav misli. In tisto lepoticu, ki je tam ein Mädchen für alles, si dobro oglej. Od vseh strani. Zavoljo mene lahko zležeš tudi vanjo, da si jo ogledaš tudi odznotraj. Bojim pa se, da bo to bolj težko, ker je organ za take notranje zadeve slep. Kot ljubezen. Če je slepa ta, zakaj ne bi bil slep tudi on?«

Bilo je očitno, da se me hoče čimprej odkrižati, ker je vrag vedi kako, čeprav mu za to nisem dal nobenega povoda, zavohal, da nisem prišel le kot vojaški inštruktor. Imel je marsikaj na vesti, zato je v vsakem človeku, ki je bil poslan iz Ljubljane, videl zaupnika višjih forumov. Na podrejene je gledal kot na svojo zasebno lastnino, ki lahko stori z njo, kar se mu zdi, in če ne stori ničesar, je to le zategadelj, ker je prelen, da bi se pečal z njimi kaj več, kot je najnujnejše potrebno. Hočil je po štabu kakor ječar v kletki. Ko je povedal jetnikom – pisarju, kurirjem, bolničarju – kar je imel povedati, je odšel v svojo kamro, kjer je prebiral Stalinov VKPb, marksistične klasike in Mohorjeve povesti, ki jih je našel v hiši. Na robu je pisal svoje pripombe. V francoščini, ki pa ni bila čisto korektna, kot sem videl. Imelo me je, da bi mu napake popravil, in sem jih tudi res. Nisem mogel drugače. Sicer pa tega skoraj gotovo ni nikoli opazil. Še rajši pa je zahajal v bližnje vasi spreobračat kristjane v komuniste.

PRIROČNIKI ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE, STROKOVNE SLUŽBE PODJETIJ IN POSAMEZNIKE

● SPLOŠNA KOLEKTIVNA POGODBA ZA GOSPODARSTVO

s komentarjem

Komentirata Gregor Miklič in Brane Mišič
Cena 950,00 SIT

● več avtorjev:

MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU

Delovno razmerje – Prenehanje potreb po delavcih – Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev – varstvo pravic delavcev – Varstvo pri delu – Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo – Seznan služb pravne pomoči. Cena 350,00 SIT

● Mira Becele

STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVEM

Priročnik za lastnike stanovanj in za tiste, ki bi to radi postali... Stanovanjski zakon s komentarjem in primeri praktične uporabe njegovih določil
Cena 520,00 SIT

● Bogdan Kavčič

DELAVCI IN UPRAVLJANJE

Participacija – vzroki, cilji, vsebina in moč, organizacijske oblike, prednosti in kritike, evropski modeli participacije in kaj prinaša novi »Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij«.

Cena 460,00 SIT

● Gregor Miklič

NOVA DELOVNA ZAKONODAJA

Prečiščeno besedilo Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s komentarjem.

Cena 670,00 SIT

● Stane Uhan:

PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

Statistični podatki – Kritična raven – Evropske cene in balkanske plače – Izhodišni osebni dohodki – Kaj ve in misli vlada – Načrtovanje najnižje osnovne plače – Konkretni predlogi – Podcenjeno znanje – Najvišje plače

Cena 400,00 SIT

● Aleksej Cvetko

NOVA UREDITEV POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji – Spremembe pogojev za upokojevanje – Nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni – Nov sistem odmere nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti. Cena 680,00 SIT

● Emil Rojc

KARIERA KOT SPREMINJANJE

Priročnik za podjetništvo in razvoj kadrov

Cena 850,00 SIT

● Več avtorjev

SOCIALNA DRŽAVA

Zbornik razprav za VARNOST, SVOBODO, SOLIDARNOST IN PRAVIČNOST
Cena 600,00 SIT

● Aleksej Cvetko

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOVEM

Novi Zakon o zdravstvenem zavarovanju – Razlage vseh sprememb in vseh oblik prostovoljnega zavarovanja občanov
Cena 580,00 SIT

NAROČILNICA ZA KNJIGE – PRIROČNIKE

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo

..... izv. ● Sploš. kol. pog. izv. ● Plačni sistem
..... izv. ● Moje pravice na izv. ● Nova ureditev...
..... izv. ● Stanov. razmerja izv. ● Kariera kot
..... izv. ● Delavci in uprav. izv. ● Socialna država
..... izv. ● Nova del. zakon. izv. ● Zdrav. zav.

Od 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5-odstotni prometni davek.

Naročeno mi pošljite na naš naslov:

Ulica, poštna št. in kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Dne: Žig Podpis naročnika

Vse informacije o knjigah – priročnikih objavljamo v časopisu »DE«. Časopis DE in knjige lahko naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni (061) 321-255, 110-033, 313-942, 311-956. Fax. (061) 317-298

Stanovanje pod mostom

Čeprav živimo v časih globoke gospodarske in socialne krize, je pri nas med ljudmi vendarle še toliko solidarnosti, da vsakemu posebej in vsem skupaj pomagata blažiti vsakodnevne težave.

Kakšna je solidarnost med delavci, so pred dnevi najbolje pokazale delavke in delavci mariborskega trgovskega podjetja Kvik, ki so se odločno zavzeli – ne glede na posledice – za svojega sindikalnega predsednika, ki ga je direktor suspendiral in želel spraviti iz službe, ker je zagovarjal delavske interese.

Veliko solidarnost so pokazali tudi vsi tisti privatni gostinci in trgovci ter kmetje, ki so priskočili na pomoč delavcem Žage-Jelke iz Ptuja, ki so se z dolgotrajno stavko v mesecu juliju borili za izplačilo druge polovice aprilske plače (akontacijo aprilske plače so dobili v maju v višini 10.800 tolarjev). Kmetje in drugi privatniki so priskočili na poziv Neodvisnih sindikatov delavcev na pomoč zlasti z zbiranjem hrane.

Človeška solidarnost je začasno rešila tudi veliko socialno in stanovanjsko stisko, v kateri se je znašla družina Ifete in Džavida Durovič, ki sta morala skupaj s tremi otroki na podlagi sodne odločbe zapustiti svoje najemniško stanovanje v privatni hiši, ko je le-ta zamenjala lastnika. Zbogovca Durovič nista mogla

najti za svojo družino primerne stanovanja, saj nista imela dovolj denarja, da bi vzela v najem takoimenovano profitno stanovanje (profitna najemnina na prostem trgu za enosobno stanovanje ali garsonjero v Mariboru je okoli 400 mark mesečno). Čeprav sta oba zaposlena – žena v mariborski Merinki, kjer nimajo velikih plač, mož pa v holdingu TVT, kjer je že šest mesecev na čakanju z zmanjšano plačo – si najetja profitnega stanovanja ob treh šolo-obveznih otrocih nista mogla privoščiti. Zato sta se z dru-

vanj. Ker sta oba zakonca zaposlena, sta se znašla na listi čakajočih za socialna stanovanja šele blizu 400. mesta...

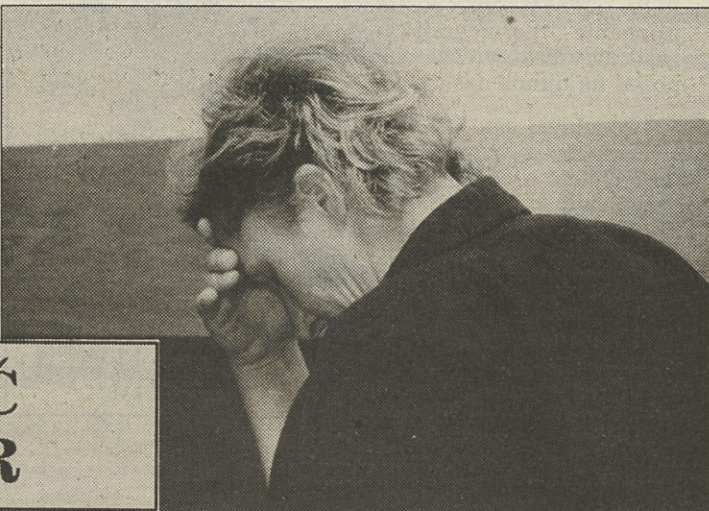
Kdo ve, koliko časa bi bila zakonca Durovič z desetletno Almiro, devetletno Maido in štiriletnim Admirom še brez strehe nad glavo, če ne bi Mariborčani pokazali take solidarnosti, kot so jo.

Mariborska javnost je na vest o nesrečni usodi družine, ki se je znašla v socialni krizi, reagirala zelo občutljivo in več Mariborčanov je družini Durovič nemudoma ponudilo brezplačno svoj dom, dokler si sami v Mariboru ne najde novega doma.

Tako je petčlanska družina Durovičevih našla svoje prvo zavetje za 15 dni pri Dibi Šabotič in njeni družini. Zakonca Durovič pa sta si že ogledala tudi dve drugi stanovanji, kjer so družini pripravljeno brezplačno nuditi streho nad glavo za dalj časa – Durovičevi bodo morali plačevati samo električno.

Čeprav je primer delavske družine Durovič žalosten, je vendarle pokazal tudi, da pomoč v stiski med ljudmi še ni pozabljena vrednota. Glede na vse žalostne okoliščine je vsaj to razveseljivo.

Tomaz Kšela

KRIČEČ PRIMER

žino, ko sta se po zakonu morala izseliti iz privatnega stanovanja, zatekla pod mariborski železniški most preko Drave v samem centru Maribora. Čeprav so vse pristojne službe in tudi nekateri občinski funkcionarji pokazali za probleme družine Durovič veliko razumevanje, ji vendarle niso dali velikega upanja, da bodo njen problem v kratkem uspeli rešiti. V Mariboru je namreč že več kot 700 prosilcev za solidarnostna občinska stanovanja, do konca leta pa bo občina imela navoljo le okoli 60 solidarnostnih stano-

Kako zaslužiti 5000 mark za letno najemnino?

Tik pred zaključkom redakcije smo se še enkrat pozanimali, kako je doslej uspela družina Durovič rešiti svoj stanovanjski problem. Ifeta Durovič je povedala, da so jim dobri Mariborčani ponudili pomoč, vendar pa se v majhne sobice petčlanska družina preprosto ni mogla vseliti, saj v nekatere sobe razen dveh postelj ne bi šlo nič več. Durovičevi pa iščejo »streho nad glavo« tudi sami. »Za stanovanje v katerem bi lahko skromno, a dostojno živeli, je zahteval privatnik 5000 mark najemnino za eno leto s predplačilom. Kako naj plačava s soprogom več kot 350.000 tolarjev najemnino, če sama zaslužim ob 115 odstotnem izpolnjevanju norme od 28 do 30 tisoč tolarjev mesečno, mož, ki je bil na čakanju, pa je prejemal manj kot 20 tisoč tolarjev? Kje pa so še vsi stroški za šolo, hrano, električno...?« pravi Ifeta Durovič in dodaja, da s soprogom nista mogla vzeti v najem niti večje sobe za družino, saj nista našla cenejše od 350 mark mesečno. »Od česa pa bomo živeli, če bomo dali za najemnino za stanovanje vsak mesec eno plačo...?« se sprašujejo Durovičevi, ki so zelo hvaležni družini Šabotič, da jim je začasno dala streho nad glavo.

Ifeta Durovič je tudi povedala, da je poslala v tukajšnje lokalne časopise pojasnilo z opravičilom za nekatere izjave, ki so jih tedaj, ko so bili pod mostom, izrekli na račun občinskih funkcionarjev, ki skrbijo za stanovanjske zadeve. »Lahko si predstavljate, da smo bili tako razburjeni, da smo povedali marsikaj, kar je bilo mogoče tudi drugače razumeti...?« pravi Ifeta Durovič, ki si je vzela dopust – kje bo družina stanovala po dopustu, pa še ne ve.

T. K.

OBRATNA AMBULANTA

Piše: prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Poletne alergije

Da so v sedanjih časih alergije velik problem, vemo vsi zdravniki in mnogi bolniki. Tega so se zavedali tudi organizatorji občnega zbora Slovenskega zdravniškega društva, ki so letos za strokovno temo izbrali problem alergij. Medicinski strokovnjaki so z različnih vidikov opisovali različne alergične reakcije. Zanimanje poslušalcev pa je bilo veliko!

Čeprav velika večina naših bralcev izraz alergija pozna in ga včasih tudi sami uporabljajo, ga želimo še enkrat razložiti. Slovar tujk Stanka Bunca iz leta 1988 piše kratko: »preobčutljivost«. V Slovarju slovenskega knjižnega jezika pa »beremo«: »preobčutljivost organizma na določene snovi: alergija na beljakovine, za beljakovine«. Obe definiciji sta sicer pravilni, vendar strahno enostavni. Alergija pomeni, da telo na neko zdravilo, hrano, strup, dražljaj reagira, se odziva drugače. Sam sem se srečal z alergijo v otroških letih, ko sem bil kaj pogosto popraskan, poškodovan po raznih padcih. In seveda so temu vedno sledile injekcije proti tetanusu. Po eni zadnjih injekcij sem v hipu otekel, obraz sem imel kot polna luna, vsa koža me je srbelala. To je bila alergična preobčutljiva reakcija na sestavine injekcije proti tetanusu.

Kar precej alergičnih reakcij je na koži, nekateri pa reagirajo tudi z dihalci. Tipičen primer je astma. Alergična reakcija je lahko tudi na prebavilih.

Stvari, ki povzročajo takšno alergično reakcijo, so pogosto zdravila, kemikalije in tudi hrana (breskve, ribe, jagode).

Med zelo blagimi oblikami, ki jih v zadnjem času pogosto srečujemo v začetku poletja, je srbenje kože in rdeča koža na odkritih delih telesa. Pred leti sem napisal knjigo »Kako in kam na dopust«. V njej sem zapisal: »V zadnjih nekaj letih pogosto opažamo, da dopustniki in dopustnice prve dni dopusta na morju prihajajo v ambulante zaradi srbenja in težav s kožo. Prve dni se jim pojavijo po koži srbeči izpuščaji, ponavadi po vsem telesu. Ko se pojavijo prvič, so v strahu, ne vedo, zakaj so ti izpuščaji nastali. Že naslednje leto pa vedo, da jih navadno »razveselijo« v začetku dopusta. To je alergija, oni pravijo na sonce, drugi pravijo na morje...»

Zdravil proti alergiji je precej. Znano zdravilo je kalcij, ki ga nekaterim damo v obliki tablet pred dopustom. Kalcij deluje pomirjevalno (stranski učinek), če pa damo druga zdravila, imajo izredno močan pomirjevalni učinek. Opažamo tudi, da imajo nekateri alergijo na mraz, hladno vodo. Tudi ti imajo podobne spremembe. Zgodí se pa, da imajo hujše težave, slabo se počutijo. Zdravilo je enako.

Pred kratkim so me vprašali, kaj naj naredi oseba, ki je alergična na mraz in ima precejšnje težave celo na morju. Malce nenavadno! Če pa pomislimo, da je morje le hladnejše kot človeško telo, potem razumemo te spremembe. Svetoval sem jim, naj ne gredo na dopust niti na morje niti v hribe, ampak v toplice. Tam nevarnosti zaradi alergije na hladno vodo ne bo.

Pa po vsem tem razmišljanju o alergiji ne recite, da ste alergični na ženo, na delo, na šefa, na podjetje! Ne verjamem, da vam bo zdravnik predpisal tablete. Le začudeno vas bo gledal in si mislil: Saj ni edini!

POSLEDICE NOSIJO DELAVCI

Če na Zahodu delodajalci kršijo predpise, odgovarjajo delodajalci, pri nas pa posledice nosijo delavci, je med drugim opozoril Gregor Miklič (ZSSS) na zadnji seji državnega sveta Slovenije. Državni svet je sprejel kopico stališč, ki nasprotujejo tako ostremu krčenju pravic s področja socialnega varstva in socialnega zavarovanja ter delovnopравни zakonodaji, in jih posredoval državnemu zboru, ki bo o tem razpravljal še ta mesec.

Takšni zakonski ukrepi, kot jih zdaj predlaga vlada, pomenijo namreč nadaljevanje zmanjševanja proračunske porabe na področju socialnega varstva in socialnega zavarovanja le za delavce, medtem ko omejitve pri drugih proračunskih porabnikih (policija, obramba, državna uprava) na republiški in občinski ravni niso predvidene. Pričakovano povečanje stečajev ter lastninsko preoblikovanje podjetij bo skupaj s predlaganimi spremembami povzročilo naraščanje števila brezposelnih, ki ga na drugi strani ne spremlja odpiranje novih delovnih mest in aktivnejša politika zaposlovanja.

Glede na to, da bo še v tem letu pripravljena nova delovnopравни zakonodaja, ki bo enotno in celovito uredila to

področje, se postavlja tudi vprašanje utemeljenosti delnega spreminjanja obeh zakonov. Zato je tudi vprašljivo sprejemanje predlaganih za-

konskih dopolnil obeh zakonov po skrajšanem oziroma hitrem postopku. Gre za spremembe zakona o delovnih razmerjih in zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti.

V zvezi z omejevanjem pogodbenega dela pa državni svet podpira še ostrejšo omejitve in predlaga prepoved sklepanja pogodb o delu z delavci, ki so se predčasno upokojili,

in predloge za omejitve nadurnega dela, in sicer na največ 6 ur na teden, 20 ur na mesec in 180 ur na leto. Prav tako bi bilo treba predpisati soglasje sindikatov v podjetju za uvedbo nadurnega dela, če ga podjetje uvaja v večjem obsegu. Sporna je tudi sprememba, ki uveljavljanje pravice do denarne pomoči povezuje s stalnim prebivališčem v Sloveniji.

M. F.

Humoreska

Rožnata prihodnost za talente

»Ste v ponedeljek zvečer gledali televizijsko okroglo mizo o tem, kako najti in usmerjati posebej brihtne otroke?« je vprašal tovariš Neposredni proizvajalec, ki je s svojim obveznim pivcem kot navadni stal za šankom bifeja Bližnja srečanja posebne sorte.

– Malo smo gledali. Nič kaj rožnato ni pri nas s talentiranimi otroki, ali ne?

»Seveda, seveda. Ampak mislim, da se bo stanje izboljšalo.«

– To pa je čudno, ko pa so udeleženci dejali, da je bilo celo v starem komunističnem sistemu, vsaj na koncu, bolje in da je ta oblast celo pristala na razgovore o tem, kaj je treba storiti.

»Pa saj ne gre zgolj za to...«

– Za kaj pa?

»Ali se spomnite, da je eden od udeležencev dejal, da je bilo celo v starem komunističnem sistemu, vsaj na koncu, bolje in da je ta oblast celo pristala na razgovore o tem, kaj je treba storiti.«

– Da, spomnim se, ampak po mojem je to enostavno. Treba je le zmanjšati razrede...«

»Oho, ste pa res poslušali le z enim ušesom, kajti tako enostavno pa to spet ni. Kot povsod tudi za to ni dovolj denarja. Saj so razpravljavci rekli, da si kot revna družba ne moremo privoščiti niti razredov, ki bi imeli samo po dvajset učencev.«

– Oh ta denar. Pa smo spet tam. Torej se nam črno piše. Talente bomo še naprej zanemarjali in tako bomo obsojeni na večno capljanje za razvitim svetom.

»No, tako hudo pa spet ni. V vsem tem je vendarle ena svetla točka...«

– Pa je ne mislite, da je dobro, če bomo družba enakovrednih povprečnežev?

»Ne, ne. Glejte, po naključju sem prišel do podatkov, da je v Sloveniji padlo število otrok v družini na 1,34. To torej pomeni, da imajo trije Slovenci in tri Slovenke le štiri otroke.«

– No, to je pa še bolj grozno!

»Saj ni res. Ker bodo v Sloveniji otroci kmalu prava redkost, bodo razredi kmalu po ameriških standardih, ali pa jih bodo še presegli. Navsezadnje bo vsak otrok imel vsaj enega, če ne dva učitelja. In potem bomo narod samih talentov in seveda genijev.«

– Oh, to bo pa fino! In kateri vladi se lahko zahvalimo za to svetlo prihodnost?

»Kakšni vladi. Državlanski iniciativi. Tistim osveščenim Slovincem in Slovenkam, zlasti Slovenkam, ki so pred poldrugim letom pred skupščino skandirale: »Splav je pravica, vlada je prasica!«

Bogo Sajovic

TOVARIŠ SAŠKO JE VRNIL PRIZNANJE

Naš vrli fotoreporter tovariš Sašo Bernardi je v neuradnih krogih izvedel, da mu nameravajo gornjegraj-ski gasilci vzeti priznanje, ki so mu ga podelili prejšnji teden. Menda se ne mislijo več družiti z njim. Zato je naš fotoreporter priznanje gornjegraj-skih gasilcev v Peko vrečki sam poslal na njihov naslov.

S sodelavci smo ga morali prepričati, da ni skupaj s priznanjem v Gornji Grad poslal tudi svoje družinske tovarišice Marinke s skromno penzijo, ki jo je zaslužila v belem mestu.

Saško nam je obljubil, da se po tej gasilski epizodi vrača k profesionalnemu

fotografiranju. Še naprej pa bo podpiral šanke v Gornjem Gradu in njegovi okolici, pa tudi natakarcice lahko računajo na njegove ostre poglede.

AFERA

Agent SIV-a št. 9999999999999999 nas je obvestil, da je na pomolu nova afera: »veliko trošenje družbene imovine s strani komunističnega režima.« Vanjo naj bi bil kot glavni akter vpleten Ribičič, seveda dr. Ciril, ki je pred leti odstranil čuvajsko hišico izpred bivšega CK in hkrati odslovil tudi miličnika.

Sedanje demokratično pluralne politične stranke, ki zasedajo nekdanje prostore CK,

so porabile znatna proračunska sredstva, da so včeraj ponovno postavile čuvajsko hišico. Miličnika že nekaj časa nadomešča policaj, sedaj pa bo dobil še streho nad glavo, ki mu jo je odvzel svinčeni komunistični režim. Le to še ni povsem jasno, ali bo čuval »ljudi« – politike ali pa informacije in dosjeje, ki vztrajno curljajo iz posameznih demokratično pluralnih strank.

SIV-DE

Horoskop

MILO ZA DRAGO

Irski dramatik George Bernard Shaw (rojen 26. julija 1856) je bil prav tako kot po svojih dramah znan po raznih anekdotah iz njegovega poklicnega in tudi političnega in zasebnega življenja. Poklicno je bil odrezan umetnik, ki je koga drugega redko štel za dovolj dobrega, da bi bil vsaj v njegovem rangu. Precejšen ugled je imel tudi v političnih krogih, kjer je kot zagrizen liberalec napadal konzervativno aristokratsko britansko družbo in državno ureditev. Bil je Irec britanski imperialni sistem pa je vključeval tudi njegovo domovino in tlačil njegovo ljudstvo. Tudi v zasebnem življenju je bil strupeno duhovit, včasih prav nesramen do tistih, ki jih je imel za trapaste ali nadute. Posebnost v njegovem značaju pa je bilo njegovo zaničevanje »lepšega spola«, predvsem pa zakona, čeprav poročen, in to ne posebno nesrečno. Njegov strupeni jezik in stil pisanja sta tako marsikoga spravila v slabo voljo; tiste, ki so bili z njegovo strupenostjo neprizadeti, pa razumljivo v smeh. Kakorkoli že, večino njegovih strupenih zbadljivosti so sodobniki zvesto zabeležili in jih med družabnimi večeri razširjali. Neredko so bili to celo tisti, na katere je Shaw svoje puščice sprožil.

Kakor se duhovitežem, rado zgodi, pa je kdaj pa kdaj tudi Shaw »dobil po glavi« z enako mero. Redko sicer, a vendarle. Tako je nekoč pisal Winstonu Churchill, s katerim sta bila zaradi političnih razlik na bojni nogi, pismo, dodal pa je tudi dve gledališki vstopnici za premiero svoje najnovejše drame. Zapisal je:

»Spoštovani gospod, pošiljam vam dve vstopnici za premiero moje drame. Ena je za vas, druga pa za kakega vašega prijatelja, če ga sploh imate.«

Churchill je vstopnici poslal nazaj s spremnim pismom: »Na premiero žal ne morem priti, ker sem nujno zadržan, rad pa bom prišel na reprizo, če sploh bo.«

V tem tednu so se rodili še južnoameriški državnik Simon Bolívar, angleški državnik Arthur Balfour, nemški skladatelj Johann Sebastian Bach, nemški filozof Ludwig Feuerbach in italijanski državnik Benito Mussolini.

KOGEJEVA POZABA

Pavel Kogej, ljubljanski kadrovski šef, se je v nedavnem televizijskem omizju predstavil kot ugleden in zaslužen strokovnjak za družbeno (državno) skrb za talentirane otroke in možnosti izrabe in uveljavitve njihovih »kadrovske potencialov«. V svoji vehemenci pa je napadel nekdanjo kadrovsko politiko, ki je bila v »že-vemo-katerih« rokah in drugim ni pustila zraven. Pozoren gledalec je zlahka ugotovil, da je šel ta opis Kogejju zlahka iz ust. Kako tudi ne, saj so spomini na ljubljans-

ske kadrovske pretrese, v katerih je Pavel igral glavno vlogo, še precej živi.

	DELAJSKA ENOTNOST	AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA (MARY)	SLOG	PRIPRAVA ZATKANJE	IGRALKA SVETEL	SLOVENSKA IGRALKA (ITA)	IVAN CANKAR	VRSTA PSA PTICARJA	NAGRADNA KRIŽANKA	PRILETNA ŽENSKA	MESTOV SEVERNI ITALIJI	SADEŽ VTRDI LUPINI	SKUPINA CEBEL V LETU	LUKAV IZRAELU
	OTROŠKA ČREVESNA GLISTA								TROS					
	RUDARSKI KRAJ V ZAHODNI SRBIJI								IGRA S KARTAMI					
	MOŠKOIME PRIMESIV ZGANJU					PROSTOR V CERKVI			REDOVA ODPORNA KOVINA				GRŠKI OTOK	JADRANSKI OTOK
AVTOR: BORUT LEVEC	PLEMIC	PREBIVALKA KARTAGINE	ARGON ODLIKOVAN BRIGADIR	VINKOVCI SORAZMERNI DEL VSOTE	RESJE, VRES DIŠEČA SNOV					ENAKI CRKI		TELOVADKA COMANECI		
NAGLASNO ZNAMENJE OSTRIVEC				PLAVALNI SLOG				NATRIJ KRAJNA POLOTOKU PELJASCU			ORGAN VOHA	REDKA ODPORNA KOVINA		
TV VODITELJ CASL				VANADU	IGRALKA NIELSEN	MESTO V SEVERNI NIGERLIJI				ZAKONCEV OČE	PLANINSKO DRUŠTVO			
DRŽAVAV AZIJ				SADEŽ KI DOZORIN ODPADNE MODEREN PLES					VELETOK V SEVERNI ITALIJI			LETOPIS, ANALI	LETUVIŠČE V SLOVENSKEM PRIMORJU	
VELIKA ŽELJA POZELENJE				IGRALEC VENTURA	VRSTA MENICE				KOTANJAV POBOČJU					
KITAJSKA UTEZNA ENOTA			SKLADATELJ PAHOR ZIB KOLEB				NEON NABIRALEC GOZDNIH SADEŽEV			DEPARTMA V JUŽNI FRANCIJI	IZPUŠČALI NA KOŽI			
OZEK DEL KOPNA MED DVEMA MORJEMA				KRAJ V SREMU	KONEC MOLTIVE			VULKAN NA HAVAJIH ZADJUD LADJE				OLIVERA KATARINA	POLITIK NAGY	
ZLATO JABOLKO				ORGANSKA KISLINA PESNICA SEIDEL										
RADON		DEVIŠKA KOZICA	KONEC POLOTOKA				MOŠKI OKRAS ANTIMON					NASPROTJE VOJNE	EVA LONGYKA	
MESTOV SEVERNI ISLANDIJI						BELOCVETNA RASTLINA NA VLAŽNIH TRAVNIKI								
PEVKA DREMELJ										ANGLEŠKI FILMSKI REŽISER (DAVID)				

Nagradna križanka št. 32

Rešene križanko nam pošljite do 2. avgusta na naslov ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana, p.p. 479 na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št. 32. Nagrade so 1.000, 700 in 500 tolarjev.

Rešitev nagradne križanke št. 30
MAZDA, BAT, TAR, ANALI, ALIBABA, RIMA, TRIKO, RN, SIMON GREGORČIČ, AJAB, OSTAVKA, KRAVATA, RA, TIARA, KOSOVO, KIT, ON, TNT, BAJER, AC, RAMIJA, KA, ARKADA, ASAM, ANT, AALEN, KARAT, NOVA, IRIGATOR, MS, AV, ULAN, SRAM, PAT,

SKELET, AM, AMARELA, TORINO, KASTANJETE, ATANAS, TERENCE, ARAL

Izžrebani reševalci nagradne križanke 30

1. Marko Bucik, A. Gabrščka 40, 65290 Šempeter pri Gorici
2. Peter Šuman, Strma 9, 62311 Hoče
3. Milan Vidovič, Vinogradniška pot 7, 62311 Hoče

Nagrade bomo poslali po pošti.

Križanko pripravil

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Fronta, sonce, fronta

Vreme se dokaj redno spreminja. Vsakih nekaj dni nas obišče nova fronta. Med seboj se seveda razlikujejo. Nekatere povzročijo le ohladitev, druge nam prinesejo tudi prepotrebne padavine. Ohladitve so poleti, na vrhuncu turistične sezone, marsikomu trn v peti. Tudi oblačno vreme prinaša marsikateremu turistu. Če se ne potimo pretirano, znižamo povprečno porabo pijač, morebitnega sladoleada itd., pa je manjši turistični izkupiček tu. Mi pa se, kljub vsemu, bolje počutimo, posebno če nismo na dopustu. Vsako leto pač ne more biti dolgega vročega poletja.

»Kakor Jakob (25. julij) dopoldne vremenju, tako bo tudi pred božičem te dni; popoldne vreme tega dne tudi božično vreme napove«, so v dolgih letih ugotovili naši predniki. Recimo, da se včasih vremenski izreki tudi uresničijo ali pa vsaj približno pomenijo mejnike v vremenskem dogajanju (ledeni možje...). Tale pa, vsaka čast sv. Jakobu, ampak dan deliti na dopoldne in popoldne in mu naprtiti odgovornost za vreme čez slabega pol leta, najbrž le ni povsem resno opravilo. Ljudje so, kot kaže število pogovorov, temu svetniku precej zaupali: »Če Jakob žejo trpi, zima nič prida ni,« je eden izmed njih, ki se nanašajo na prihodnjo zimo. Ta je še daleč. Toda ko kmet pospravi pridelek z njive in jo preorje za postniščne posevke, je to že znak, da se je leto prevesilo v drugo polovico. In kakor je januarja pred nami še celo in dolgo leto, je njegova polovica sedaj že skoraj za nami!

Sredino ohladitev smo čutili še v četrtek. V petek bo topleje, v višjih zračnih plasteh razmeroma vlažno. Daljšega suhega obdobja z ustaljenim poljem visokega zračnega pritiska pa ne bo. Že v nedeljo se bo od zahoda približala nova fronta, ki bo spet povzročila pooblačitve, padavine in nekoliko hladnejše vreme predvsem v ponedeljek. Z malo sreče bo konec tedna zdržal do konca v sončnem vremenu. Vprašljivi so le zahodni kraji Slovenije.